

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Rapportage

Nederlands mestbeleid 2020

English Summary

Manure production

The national production of animal manure, expressed in phosphate, decreased further in 2020 to 150,7 million kg phosphate (ceiling: 172,9 million kg phosphate). Expressed in nitrogen the national production has remained with 489,4 million kg nitrogen on about the same level as in 2019 (ceiling: 504,4 million kg nitrogen). As a result, the Netherlands has met the condition set in Article 4(1) of the Commission Implementing Decision (EU) 2020/1073 of 17 July 2020 granting a derogation requested by the Netherlands pursuant to Council Directive 91/676/EEC concerning the protection of waters against pollution caused by nitrates from agricultural sources). In 2020 the manure production of the pig farming sector expressed in phosphate and nitrogen has decreased to 36,7 million kg phosphate and 91,8 million kg nitrogen which is below the sectoral ceiling of 39,7 million kg phosphate and 99,1 million kg nitrogen. The manure production of the dairy farming sector presents a more diverse image; the manure production expressed in phosphate has further decreased to 73,6 million kg, below the sectoral ceiling of 84,9 million kg phosphate, however expressed in nitrogen the manure production has risen to 286,5 million kg, a small exceedance of the dairy sector ceiling which is 281,8 million kg nitrogen. The number of phosphate rights in 2020 has gone down to 85,5 million rights, of which 600.000 phosphate rights are in use in the beef farming sector. The number of rights in use in the dairy farming sector is now on the level of the dairy sector ceiling of 84,9 million kg phosphate. The ceilings for manure production have according to the 6th Nitrates Directive Action Programme been laid down in law per 1 January 2020.

Derogation farms

In 2020 there was a decrease in the number of applications for derogation permits, from 18.118 farms in 2019 to 17.041 in 2020. Possible this is due to the late possibility of submitting applications for derogation in the growing season. The farms which applied for derogation in 2020 were farming less agricultural land and less grassland in comparison with 2019. In 2020 5% of derogation farms were physically inspected, as prescribed by the Commission Implementing Decision (EU) 2020/1073. The number of farms requesting a derogation permit in 2020 that met the conditions after an administrative and a physical check was high (99,9%).

Enhanced Manure Enforcement strategy

The year 2020 was a difficult and exceptional year for many in the Netherlands, Europe and the rest of the world due to the outbreak of the COVID-19 virus. The effect of COVID-19 has also been substantial for farmers, processors and transporters of manure, and inspectors, often influencing their work. The measures to prevent the spread of the COVID-19 virus have demanded adaptations to control and enforcement. From mid-March to July 2020, the Netherlands Enterprise Agency (RVO) had adjusted its sanctions policy to more preventive interventions and the Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority (NVWA) could not carry out physical inspections. In the period that followed, there were as well constraints to carrying out physical inspections, investigations of the Fraud Expertise Unit and complex investigations that therefore could take place to a lesser degree. As a result, fewer reports of findings for handling by the NVWA were submitted to the RVO for administrative processing and fewer official reports (criminal enforcement) were filed by the NVWA in 2020 in comparison to 2019.

Nevertheless, RVO and NVWA continued checks and inspections as well as possible. Thanks to the efforts of RVO and NVWA in 2020 5% of the farms with a derogation permit and more than 5.5% of the pig farms, as stipulated in the derogation decision, were inspected. The Enhanced Manure Enforcement strategy is directed at risk-oriented control and enforcement in the three identified risk areas - the Peel, Gelderse Vallei and Twente - and on the most risky links in the manure chain - intermediaries and co-digesters. The percentage of individually controlled intermediary companies has increased in 2020 and there were fewer non-agreements compared to last year.

The Enhanced Manure Enforcement strategy, which is in its third full implementation year in 2021, is going well. With regard to the area-oriented approach, risk-analysis, planning and execution of inspections by RVO and NVWA with the Public Prosecution Service, Water Boards and Environmental Services are jointly being carried out. As provided for in the Enhanced Manure Enforcement Strategy, the NVWA's capacity in the manure domain has been strengthened. The implementation of the introduction of real-time reporting of manure transport (rVDM) is in full swing. The necessary amendments to regulations have been set and the executive order (Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet) has been published (Staatsblad (Official Gazette) 2021, 192). As well in 2021 test runs of the ICT-system have started. On the basis of the outcomes of these tests pilots are being prepared. After the pilots a broad implementation is foreseen. The decision regarding the overall implementation of rVDM is up to a new government.

Nederlandse Samenvatting

Mestproductie

De nationale productie van dierlijke mest, uitgedrukt in fosfaat, is in 2020 verder gedaald tot 150,7 miljoen kg fosfaat (plafond: 172,9 miljoen kg fosfaat). Uitgedrukt in stikstof is de productie in 2020 ten opzichte van 2019 vrijwel gelijk gebleven met 489,4 miljoen kg stikstof (plafond: 504,4 miljoen kg stikstof). Hiermee voldoet Nederland aan de gestelde voorwaarde in artikel 4 lid 1 van de derogatiebeschikking 2020-2021 (nr. 2020-1073 EU). In 2020 zien we dat de mestproductie van varkens uitgedrukt in fosfaat en stikstof is gedaald naar respectievelijk 36,7 miljoen kg fosfaat en 91,8 miljoen kg stikstof en daarmee onder het sectorale plafond van 39,7 miljoen kg fosfaat en 99,1 miljoen kg stikstof ligt. De mestproductie van de melkveehouderij geeft een wisselend beeld; de mestproductie uitgedrukt in fosfaat is verder gedaald naar 73,6 miljoen kg, dat daarmee onder het sectorplafond van 84,9 miljoen kg fosfaat ligt, maar uitgedrukt in stikstof is de mestproductie gestegen naar 286,5 miljoen kg, een lichte overschrijding van het sectorale plafond van 281,8 miljoen kg stikstof. Het aantal fosfaatrechten in de markt in 2020 is gedaald naar 85,5 miljoen rechten, waarvan 600.000 fosfaatrechten in gebruik zijn in de vleesveehouderij. Het aantal rechten in gebruik in de melkveehouderij is daarmee gelijk aan het sectorplafond van 84,9 miljoen kg fosfaat. De plafonds zijn per 1 januari 2020 conform het 6e Actieprogramma Nitraatrichtlijn vastgelegd in de Meststoffenwet.

Derogatiebedrijven

In 2020 was er een afname van het aantal aanmeldingen voor een derogatievergunning, van 18.118 bedrijven in 2019 naar 17.041 in 2020. Mogelijk heeft dit te maken met de late mogelijkheid van aanmelden in 2020. De bedrijven die zich in 2020 hebben gemeld beslaan een kleiner areaal landbouwgrond en grasland dan in 2019. In 2020 is het beoogde aantal fysieke controles van 5% gehaald. In 2020 was het aantal bedrijven dat een derogatievergunning had aangevraagd en voldeed aan de voorwaarden na administratieve en fysieke controle hoog (99,9%).

Versterkte Handhavingsstrategie Mest (VHS Mest)

Het jaar 2020 was voor vele mensen in Nederland, Europa en de rest van de wereld door de uitbraak van het COVID-19 een moeilijk en uitzonderlijk jaar. Ook voor landbouwers, verwerkers en vervoerders van mest, controleurs en inspecteurs was de uitbraak van COVID-19 ingrijpend en ook voor hun werk vaak uitzonderlijk. De maatregelen ter voorkoming van de verspreiding van het COVID-19 virus hebben om aanpassingen gevraagd aan controle en handhaving. Van medio maart tot juli 2020 waren de interventies van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) vaker preventief (informerend en waarschuwend) van aard in plaats van punitief en heeft de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) geen fysieke inspecties kunnen uitvoeren. Ook in de daarop volgende periode waren er beperkingen aan fysieke inspecties, onderzoeken van het fraude- en opsporingsknooppunt en opsporingsonderzoeken die daardoor in mindere mate doorgang konden hebben. Hierdoor zijn er in 2020 minder rapporten van bevindingen voor afhandeling door de NVWA aangeboden voor bestuursrechtelijke afhandeling aan de RVO en zijn er minder processen verbaal (strafrechtelijke handhaving) opgemaakt door de NVWA dan in 2019.

Evengoed hebben RVO en NVWA controles en inspecties zo goed mogelijk voortgezet. Dankzij de inzet van RVO en NVWA zijn in 2020 zoals de derogatiebeschikking voorschrijft 5% van de bedrijven met een derogatievergunning geïnspecteerd en meer dan 5,5% van de varkensbedrijven. Met de VHS Mest wordt op een risicogerichte manier ingezet op controle en handhaving in de drie geïdentificeerde risicogebieden - de Peel, Gelderse Vallei en Twente - en op de meest risicovolle schakels in de mestketen - intermediairs en co-vergisters. Het percentage individueel gecontroleerde intermediairs is in 2020 gestegen en er waren minder niet-akkoorden ten opzichte van vorig jaar.

De implementatie van de VHS Mest, in 2021 in haar derde volle implementatiejaar, loopt goed. Ten aanzien van de gebiedsgerichte aanpak worden gezamenlijk risicoanalyses gemaakt, inspecties ingepland en uitgevoerd door RVO en NVWA met Openbaar Ministerie, Waterschappen en Omgevingsdiensten. Ook is als voorzien in de VHS Mest de capaciteit van de NVWA in het mestdomein versterkt. De implementatie van de invoering van real-time verantwoord van mesttransporten (rVDM) is in volle gang. De benodigde wijzigingen van de regelgeving zijn vastgesteld en het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet is gepubliceerd (Staatsblad 2021, 192). Ook is in 2021 gestart met schaduwdraaien en testen van het systeem. Op basis van de uitkomsten hiervan worden praktijkpilots voorbereid. Na die pilots is een brede uitrol voorzien, gevolgd door inwerkingtreding. Besluitvorming over inwerkingtreding is aan een nieuw kabinet.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Rapportageverplichtingen en leeswijzer	6
2	Mestproductie	8
2.1	Trends in omvang veestapel	8
2.2	Trends in mestproductie	9
2.3	Trends in productierechten	10
2.3.1	Fosfaatrechten	10
2.4	Excretiefactoren varkens, pluimvee en melk- en kalfkoeien	11
2.5	Resultaten Derogatie 2020	12
2.5.1	Derogatie spreiding per gemeenten	12
3	Controle en handhaving	13
3.1	Controle en handhaving derogatie	13
3.2	Versterkte handhavingsstrategie (VHS) Mest	15
3.2.1	Repressieve maatregelen 2020	16
3.2.1.1	Gevolgen van COVID-19 virus voor handhaving in 2020	17
3.2.1.2	Algemeen toezicht en handhaving	19
3.2.1.3	Risicogericht handhaven	23
3.2.1.4	Gebiedsgericht handhaven	24
3.2.1.5	Gericht handhaven op risicovolle schakels (intermediairs en co-vergisters)	25
3.2.1.6	Informatie over strafrechtelijke onderzoeken	26
3.2.2	Preventieve maatregelen – Informatie uitwisseling	27
3.2.3	Voortgang implementatie VHS Mest in 2021	27

1 Inleiding

De voorliggende rapportage geeft inzicht in de ontwikkeling in de Nederlandse veehouderij en mestmarkt en de uitvoering en handhaving van het Nederlands mestbeleid in 2020. Deze rapportage geeft invulling aan de monitorings- en verslagleggingsverplichting als opgenomen in de derogatiebeschikking (C(2020)4819). In de derogatiebeschikking is een rapportageverplichting opgenomen ten aanzien van trends in de veehouderij en derogatiebedrijven, reeds onderdeel van voorgaande derogatiebeschikkingen, en een rapportageverplichting ten aanzien van de Versterkte Handhavingsstrategie Mest (VHS Mest).¹ Deze strategie is erop gericht om fraude tegen te gaan en de naleving van de mestregelgeving te verbeteren. Tevens wordt in de voorliggende rapportage invulling gegeven aan de rapportageverplichting van de goedkeuringsbeschikking fosfaatrechten (C(2017) 8483). Deze rapportage is in samenwerking met de uitvoeringsinstaties, RVO en NVWA tot stand gekomen.

Deze rapportage over het jaar 2020 is de derde rapportage over al voornoemde onderdelen. De 'Voortgangsrapportage Handhaving en Uitvoering Mestbeleid 2018' was de eerste rapportage over al deze onderdelen, gevolgd door een update in november 2019 met betrekking tot de VHS Mest. De 'Rapportage Nederlands Mestbeleid 2019' van juni 2020 was de rapportage over het eerste volledige implementatiejaar van de VHS Mest die dateert van september 2018.² De voorliggende rapportage geeft de cijfers over 2020 als verwerkt tot en met 14 april 2021. De rapportage over 2020 heeft eenzelfde opzet als de rapportage over 2019 en bestrijkt het tweede implementatiejaar van de VHS Mest.

1.1 Rapportageverplichtingen en leeswijzer

De Nitraatrichtlijn heeft tot doel om de waterverontreiniging die wordt veroorzaakt of teweeggebracht door nitraten uit agrarische bronnen te verminderen, en verdere verontreiniging van dien aard te voorkomen (artikel 1). Het Nederlands mestbeleid implementeert de Nitraatrichtlijn. Op grond van artikel 3 lid 1 en bijlage 1 van de Nitraatrichtlijn is het gehele Nederlands grondgebied aangewezen als een kwetsbare zone. Op basis van artikel 5 van de Nitraatrichtlijn zijn opeenvolgende actieprogramma's opgesteld om te voldoen aan de verplichtingen en doelen van de Nitraatrichtlijn. In het jaar 2020 betrof dit het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn (2018-2021). Op grond van bijlage 3, tweede lid onderdeel b is aan Nederland een derogatie verleend voor de jaren 2020 en 2021. In december 2005 heeft de Europese Commissie aan Nederland een derogatiebeschikking afgegeven voor de periode 2006-2009. De derogatiebeschikking is in februari 2010 verlengd tot en met 31 december 2013 en op 16 mei 2014 is opnieuw een derogatiebeschikking afgegeven voor de periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2017. 31 mei 2018 is de derogatie verlengd voor de periode 2018-2019. Voor de jaren 2020 en 2021 is een derogatiebeschikking verleend op 17 juli 2020 (Uitvoeringsbesluit 2020/1073/EU).³

De derogatiebeschikking 2020/1073/EU kent evenals de voorgaande derogatiebeschikking de monitoringsverplichting van derogatiebedrijven (artikel 10, lid 1) en administratieve controles uit te voeren bij alle derogatievergunningaanvragen en 5% van de bedrijven waaraan een vergunning is verleend te inspecteren (artikel 11, lid 1 en 2). Ook de verslagleggingsverplichting van artikel 12, lid 1, b tot en met e en k was reeds onderdeel van voorgaande derogatiebeschikkingen. De gegevens ten aanzien van trends in de omvang van de veestapel (artikel 12 lid 1 onder b) en trends in de nationale productie van dierlijke mest (artikel 12, lid 1 onder c) en de excretiecoëfficiënten voor varkens- en pluimveemest worden weergegeven in respectievelijk hoofdstuk 2.1, hoofdstuk 2.2 en hoofdstuk 2.4. De kaarten als gevraagd in artikel 12 lid 1 onder e zijn opgenomen in bijlage 1. De administratieve en fysieke controle van derogatiebedrijven als neergelegd in artikel 11 lid 1 en 2 en de evaluatie daarvan van artikel 12 lid 1 onder k zijn opgenomen in hoofdstuk 2.5 en hoofdstuk 3.1.

¹ Beschikbaar op: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/09/28/versterkte-handhavingsstrategie-mest>.

² Beschikbaar op: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/06/01/rapportage-nederlands-mestbeleid-2019>.

³ Beschikbaar op: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2020.234.01.0020.01.NLD&toc=OJ%3AL%3A2020%3A234%3ATO.C.

De derogatiebeschikking 2020/1073/EU kent evenals de voorgaande derogatiebeschikking de monitoringsverplichting van derogatiebedrijven (artikel 10, lid 1) en administratieve controles uit te voeren bij alle derogatievergunningaanvragen en 5% van de bedrijven waaraan een vergunning is verleend te inspecteren (artikel 11, lid 1 en 2). Ook de verslagleggingsverplichting van artikel 12, lid 1, b tot en met e en k was reeds onderdeel van voorgaande derogatiebeschikkingen. De gegevens ten aanzien van trends in de omvang van de veestapel (artikel 12 lid 1 onder b) en trends in de nationale productie van dierlijke mest (artikel 12, lid 1 onder c) en de excretiecoëfficiënten voor varkens- en pluimveemest worden weergegeven in respectievelijk hoofdstuk 2.1, hoofdstuk 2.2 en hoofdstuk 2.4. De kaarten als gevraagd in artikel 12 lid 1 onder e zijn opgenomen in bijlage 1. De administratieve en fysieke controle van derogatiebedrijven als neergelegd in artikel 11 lid 1 en 2 en de evaluatie daarvan van artikel 12 lid 1 onder k zijn opgenomen in hoofdstuk 2.5 en hoofdstuk 3.1.

In de derogatiebeschikking 2018/820/EU is de voorwaarde gesteld in artikel 4 lid 2 dat Nederland een strategie voor de versterkte handhaving van het mestbeleid vaststelt. Deze strategie is in september 2018 vastgesteld en ter kennis van de Europese Commissie gebracht. Deze strategie adresseert onder andere de identificatie en aanpak van deelgebieden met een hoger risico, een versterking van de inspectie- en controlecapaciteit en een methode voor de vaststelling van voldoende doeltreffende, evenredige en afschrikwekkende straffen en sancties, als beschreven in artikel 4 lid 2 b tot en met d. Deze bepalingen van derogatiebeschikking 2018/820/EU zijn overgenomen in derogatiebeschikking 2020/1073/EU.

In de derogatiebeschikking 2020/1073/EU is ten aanzien van de Versterkte Handhavingsstrategie in artikel 12 lid 1 onder l een verslagleggingsverplichting opgenomen waaraan invulling wordt gegeven in hoofdstuk 3. In de derogatiebeschikking 2020/1073/EU is een aantal aanvullende bepalingen opgenomen ten aanzien van de Versterkte Handhavingsstrategie. Het betreft de verantwoording in real-time van mesttransporten via automatisering tegen eind 2020 (artikel 4, tweede lid onder f), besluit over herziening van het sanctiebeleid tegen eind juni 2020 (artikel 4, tweede lid onder g) en individuele inspectie van 5,5 % van de varkenshouderijen waarbij maatregelen om het risico van verspreiding van het COVID-19-virus te voorkomen van invloed kunnen zijn op de haalbaarheid van dit percentage (artikel 4, tweede lid onder h). Daarnaast is in het derde lid van artikel 4 opgenomen dat de Versterkte Handhavingsstrategie in het licht van de ervaring die is opgedaan tijdens de uitvoering ervan wordt herzien met het oog op versterkte controles en maatregelen indien uiterlijk in december 2021 het aantal geconstateerde onregelmatigheden of gevallen van niet-naleving niet is afgenomen.

Ten aanzien van der verslaglegging zijn in artikel 12 lid 1 onder l specificaties ten aanzien van de verslaglegging toegevoegd aan de beschikking. Het gaat om een update over de uitvoering van de in artikel 4 bedoelde versterkte handhavingsstrategie, met name wat betreft: de tenuitvoerlegging van de handhaving in de gebieden met een hoog risico De Peel, Gelderse Vallei en Twente, verantwoording in real-time van mesttransporten via automatisering tegen eind 2020, het besluit over de herziening van het sanctiebeleid tegen eind juni 2020 en de gevolgen van de maatregelen ter voorkoming van verspreiding van het COVID-19-virus voor de tenuitvoerlegging van de strategie. In de rapportage dient ook aan de orde te zijn de resultaten van de in artikel 4 bedoelde strategie voor versterkte handhaving (artikel 12, lid 1 onder m): fysieke controles per type landbouwbedrijf, elke vermindering van het aantal gevallen van niet-naleving en administratieve sancties. Daarnaast wordt informatie gegeven ten aanzien van toegepaste gerechtelijke sancties (artikel 12, lid 1 onder n). Aan deze bepalingen van de derogatiebeschikking wordt gevolg gegeven in hoofdstuk 3.2 dat betrekking heeft op de VHS Mest in 2020.

Op 19 december 2017 is de staatssteun ten aanzien van de introductie van een stelsel van fosfaatrechten voor de melkveehouderij goedgekeurd, goedkeuringsbeschikking SA.46349 (2017/N).⁴ Zoals in iedere goedkeuringsbeschikking voor staatssteun het geval is, wordt daarin aangegeven hoe gerapporteerd dient te worden over de verleende steun. In de goedkeuringsbeschikking fosfaatrechten wordt aangegeven dat de rapportage onder andere gegevens dient te bevatten over het aantal toegewezen rechten, gegevens over de categorieën boeren aan wie deze worden toegewezen, aantal verhandelde rechten, het aantal afgeroomde rechten, het aantal door de fosfaatbank verleende niet-verhandelbare rechten en aan wie deze zijn verleend. Aan deze rapportageverplichting wordt invulling gegeven in hoofdstuk 2.3.

⁴ SA.46349 (2017/N), beschikbaar op: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46349.

2 Mestproductie

2.1 Trends in omvang veestapel

Met tabel 1 wordt invulling gegeven aan artikel 12, lid 1 sub b van de derogatiebeschikking 2020/1073/EU. Het geeft de omvang van de veestapel op landbouwbedrijven in Nederland weer voor de periode 2002 - 2020. De getallen zijn gebaseerd op de landbouwtelling en geproduceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Tabel 1 Trends in omvang veestapel

Diergroep	2002	2006	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Melk- en fokvee	2.739.060	2.536.590	2.958.640	3.061.360	2.893.510	2.655.990	2.501.630	2.528.190
w.v. melk- en kalkoeien	1.485.370	1.419.720	1.621.770	1.744.830	1.693.800	1.623.040	1.577.960	1.593.071
w.v. jongvee	1.253.690	1.116.870	1.336.870	1.316.530	1.199.710	1.032.950	923.670	935.119
Schapen	1.183.450	1.376.440	946.180	783.910	798.830	866.530	918.210	890.471
Geiten	254.550	309.610	469.750	499.560	532.870	587.770	614.650	632.616
Overige graasdieren	349.220	333.730	384.380	314.850	335.060	336.130	330.690	328.920
w.v. vlees- en weidevee	228.590	205.990	265.990	232.540	249.490	248.610	243.120	238.530
w.v. paarden en pony's	120.630	127.740	118.390	82.310	85.570	87.520	87.570	90.390
Varkens	11.647.680	11.355.970	12.602.890	12.478.590	12.400.700	12.416.160	12.269.150	11.950.238
w.v. vleesvarkens	5.591.040	5.475.690	5.803.700	5.726.290	5.630.460	5.591.910	5.617.530	5.445.946
Pluimvee	103.650.600	94.335.000	108.607.800	107.344.800	106.896.300	103.037.700	103.442.700	103.300.727
w.v. kippen	101.051.900	91.782.300	106.762.900	105.619.600	105.184.400	101.290.100	101.741.200	101.863.117
w.v. slachteenden	852.400	1.043.300	932.200	930.600	1.009.400	908.300	968.000	819.191
w.v. kalkoenen	1.450.600	1.139.800	863.000	762.000	670.500	635.900	531.600	585.134
w.v. overig pluimvee	295.700	369.600	49.700	32.600	32.000	203.400	201.900	33.285
Vleeskalveren	713.320	843.730	909.230	957.570	953.110	998.210	1.065.500	1.071.279
Overige staldieren	994.700	1.027.900	1.404.100	1.286.500	1.261.700	1.244.800	1.143.800	1.042.166
w.v. konijnen	370.900	323.500	381.100	363.200	342.900	331.700	336.300	334.963
w.v. edelpelsdieren	623.800	704.400	1.023.000	923.300	918.800	913.100	807.500	707.203

2.2 Trends in mestproductie

Met tabel 2 wordt tevens invulling gegeven aan artikel 12, lid 1 sub c van de derogatiebeschikking 2020/1073/EU. Deze tabel bevat de cijfers over de nationale mestproductie in termen van kilogrammen mest, stikstof en fosfaat. Het betreft de definitieve excretie zonder correctie en zonder uit te gaan van de middeling met betrekking tot ruwvoer in de melkveehouderij. Er is dus niet gecorrigeerd voor stikstofverliezen die plaatsvinden in de stal en in de opslag.

Tabel 2 Trends in mestproductie

Mestproductie (miljoen kg)	2002	2006	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Melk- en fokvee	47.983	46.470	55.778	58.656	58.373	55.236	54.889	55.276
Schapen en geiten	1.552	1.737	1.708	1.499	1.531	1.815	1.959	1.908
Overige graasdieren	5.047	4.756	3.579	2.928	3.086	3.213	3.028	2.980
Varkens	12.272	11.787	10.458	10.200	10.111	10.022	9.830	9.550
Pluimvee	1.863	1.471	1.426	1.428	1.385	1.311	1.266	1.255
Vleeskalveren	2.725	2.975	3.154	3.298	3.194	3.368	3.450	3.256
Overige staldieren	84	88	223	201	200	198	180	101
Totaal Nederland	71.527	69.284	76.326	78.211	77.878	75.163	74.602	74.328

Stikstofproductie (miljoen kg)	2002	2006	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Melk- en fokvee	281,8	254,1	282,8	294,9	303,5	289,9	279,7	286,5
Schapen en geiten	16,2	12,4	11,7	11,1	12,0	14,7	16,5	15,9
Overige graasdieren	33,3	29,5	20,6	16,6	17,9	20,4	19,3	19,1
Varkens	99,1	102,4	99,3	96,9	97,4	96,6	93,7	91,8
Pluimvee	60,3	57,7	62,0	62,2	58,9	56,8	56,0	54,7
Vleeskalveren	11,4	13,0	18,1	20,2	19,9	22,6	22,3	20,3
Overige staldieren	2,3	2,2	2,9	2,5	2,5	2,3	2,2	1,2
Totaal Nederland	504,4	471,2	497,5	504,3	512,0	503,4	489,7	489,4

Fosfaatproductie (miljoen kg)	2002	2006	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Melk- en fokvee	84,9	78,8	92,8	89,5	86,6	78,7	75,5	73,6
Schapen en geiten	4,7	4,3	4,3	3,7	3,9	4,5	4,8	4,5
Overige graasdieren	10,4	10,0	7,3	5,5	5,6	6,3	5,8	5,6
Varkens	39,7	42,8	40,1	39,2	37,5	37,6	36,8	36,7
Pluimvee	27,4	26,9	28,3	28,9	27,5	25,8	25,1	24,1
Vleeskalveren	4,4	5,2	5,8	7,0	6,7	7,9	6,5	5,7
Overige staldieren	1,4	1,2	1,4	1,3	1,1	1,1	1,0	0,6
Totaal Nederland	172,9	169,2	180,1	175,2	169,0	161,8	155,5	150,7

In 2020 is er een lichte verdere daling van de nationale mestproductie. Dat betreft een verdere daling van fosfaat in dierlijke mest tot respectievelijk 150,7 miljoen kg fosfaat, dat daarmee verder onder het niveau van 172,9 miljoen kg fosfaat als beschreven in artikel 4 lid 1 van de derogatiebeschikking komt. De stikstofproductie is ongeveer gelijk gebleven met 489,4 miljoen kg en ligt daarmee nog steeds onder het plafond van 504,4 miljoen kg stikstof als neergelegd in artikel 4 lid 1 van de derogatiebeschikking.

In 2020 is er een verdere daling van de mestproductie onder het sectorale plafond voor varkens. De stikstof en fosfaatproductie van varkens is gedaald tot respectievelijk 91,8 miljoen kg stikstof en 36,7 kg fosfaat, dat daarmee verder onder het plafond van 99,1 miljoen kg stikstof en 39,7 miljoen kilogram fosfaat komt.⁵ De stikstof en fosfaatproductie van pluimvee is stabiel op respectievelijk 54,7 miljoen kg stikstof en 24,1 kg fosfaat, dat daarmee onder het plafond van 63,3 miljoen kg stikstof en het plafond van 27,4 miljoen kilogram fosfaat. De fosfaatproductie van melk- en fokvee is gedaald tot 73,6 miljoen kg fosfaat, dat daarmee onder het plafond van 84,9 miljoen kilogram fosfaat ligt. De productie van stikstof door melk- en fokvee is gestegen naar 286,5 miljoen kg stikstof en ligt daarmee boven het sectorale plafond van 281,8 miljoen kg stikstof. In 2020 is de mestproductie van de categorie overige staldieren gedaald in verband met de saneringsregeling pelsdierhouderij.⁶

2.3 Trends in productierechten

Tabel 3 Trends in productierechten⁷

Productierechten		2018	2019	2020
Varkensrechten	Concentratiegebied Zuid	4.900.376	4.888.719	4.805.725
	Concentratiegebied Oost	2.283.094	2.285.392	2.256.020
	Overig	1.513.368	1.508.522	1.523.995
	Totaal	8.696.839	8.682.633	8.585.740
Pluimveerechten		67.162.161	67.162.083	67.160.662
Fosfaatrechten		85.712.933	85.766.283	85.567.475

In 2020 zijn de effecten zichtbaar van saneringsmaatregelen gericht op de varkenshouder. In 2020 zijn er rechten doorgehaald in het kader van ruimte voor ruimte regelingen van verschillende provincies. Vanaf november 2020 zijn de eerste varkensrechten in het kader van de Subsidieregeling sanering varkenshouderijen doorgehaald.⁸

Ondanks de afhandeling van bezwaren, de toekenning van fosfaatrechten op basis van de knelgevallen-regeling, de herbeoordeling jongvee en juridische procedures is het aantal fosfaatrechten in 2020 door de afroeping van rechten die worden overgedragen licht gedaald ten opzichte van 2018 en 2019.

2.3.1 Fosfaatrechten

Tabel 4 Toekenning fosfaatrechten

Toekenning fosfaatrechten	fosfaatrechten in kg
Aan grondgebonden bedrijven ⁹	26.438.746
Aan niet-grondgebonden bedrijven	60.448.814
Totaal	86.887.560

Op de niet-grondgebonden bedrijven is per 1 januari 2018 een generieke korting van 8,3% toegepast op het aantal toegekende fosfaatrechten op basis van de referentiedatum van 2 juli 2015. Dit om de fosfaatproductie van melkvee terug te brengen en onder het productieniveau van fosfaat te komen als neergelegd in de derogatiebeschikking. Het aantal weergegeven rechten aan niet-grondgebonden bedrijven is inclusief deze generieke korting. Volledig grondgebonden bedrijven zijn geheel vrijgesteld van de generieke korting.

⁵ De plafonds voor productie van stikstof en fosfaat zijn neergelegd in artikel 18a Meststoffenwet.

⁶ Zie ook: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/dieren-houden/huisdieren-houden-en-fokken/vervroegd-verbod-op-pelsdierhouderij>.

⁷ De aangehouden peildatum is 1 januari van het volgende jaar.

⁸ Zie ook: <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/sanering-varkenshouderijen>.

⁹ Grondgebonden als gedefinieerd in de goedkeuringsbeschikking SA.46349 (2017/N), o. 28 p. 6.

Tabel 5 Handel in fosfaatrechten, afoming en fosfaatbank

Handel in fosfaatrechten, afoming en fosfaatbank (in kg)	2018	2019	2020
Totaal overgedragen rechten	5.333.159	5.644.746	5.786.123
Afgeroomde rechten	422.971	358.764	522.876
Uitgegeven via fosfaatbank	0	0	0

Bij het overdragen van fosfaatrechten wordt een percentage van de overgedragen fosfaatrechten afgeroomd. Op 13 juni 2019 is dit percentage verhoogd van 10% naar 20%.¹⁰ De afgeroomde rechten worden doorgehaald zodat het aantal fosfaatrechten onder het melkvee fosfaat sectorplafond van 84,9 miljoen kg fosfaat komt. Van de huidige fosfaatrechten is ruim 600.000 kg in gebruik voor het houden van vleesvee.¹¹ Het aantal fosfaatrechten in gebruik voor het houden van melkvee is daarmee nu gelijk aan het fosfaat sectorplafond. Zodra het aantal fosfaatrechten in de markt onder het sectorplafond komt, gaan de afgeroomde fosfaatrechten naar de fosfaatbank.

2.4 Excretiefactoren varkens, pluimvee en melk- en kalfkoeien

De definitieve excretiefactoren (berekening van excretie waarbij opname van voer wordt verminderd met vastlegging in dierlijke producten) voor 2020 zijn nog niet bekend. Tabel 6 geeft de definitieve excretiefactoren voor 2019. Hiermee wordt voldaan aan artikel 12 lid 1 sub d van de derogatiebeschikking 2020/1073/EU. De excretiefactoren zijn berekend door de Werkgroep Uniformering Mestcijfers (WUM), die achteraf zo goed mogelijk heeft berekend wat de inhoud van het rantsoen is geweest en zodoende de mestproductie heeft berekend. Voor een verdere toelichting ten aanzien van het vaststellen van de excretiefactoren de website van het CBS: <https://longreads.cbs.nl/dierlijke-mest-en-mineralen-2018/uniforme-rekenmethodiek/>.

Tabel 6 Mestproductie en mineralenuitscheidingsfactoren van melk- en kalfkoeien, varkens en pluimvee (Bron CBS; definitieve cijfers 2019)

Diercategorie	Mestproductie		Mineralenuitscheiding	
	Drijfmest kg/dier/jaar	Vaste mest kg/dier/jaar	Stikstof kg N/dier/jaar	Fosfaat kg 205/dier/jaar
Melk- en kalfkoeien**			145,7	39,9
Varkens				
vleesvarkens	1000		11,5	4,2
opfokzeugen en -beren	1200		14,5	6,1
gedekte zeugen, kraamzeugen en overige fokzeugen ¹	4500		29,9	13,6
opfokberen. 50 kg en meer	1200		14,5	6,1
dekrijpe beren	3200		22,5	11,0
Kippen				
vleeskuikens		10,0	0,41	0,12
ouderdieren van vleesrassen. jonger dan 19 weken		8,2	0,36	0,21
ouderdieren van vleesrassen. 19 weken en ouder		20,0	0,99	0,51
leghennen. jonger dan 18 weken		6,5	0,36	0,17
leghennen. 18 weken en ouder		17,5	0,82	0,43
Vleeseenden en kalkoenen				
vleeseenden		45,0	0,69	0,39
kalkoenen		45,0	1,64	0,70

¹ Inclusief biggen

** gebaseerd op gemiddelde in geheel Nederland

¹⁰ Als gepubliceerd in het Staatsblad op 5 juni 2019, beschikbaar op: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2019-212.html>.

¹¹ Zie hiervoor de brief aan de Tweede Kamer van 18 mei 2020. Beschikbaar op: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/05/18/voortgang-verlenging-derogatie-en-diverse-dossiers-mestbeleid>.

2.5 Resultaten Derogatie 2020

Tabel 7 Aantal aangevraagde en verleende derogatievergunningen 2020

Derogatievergunningen 2020	Aantallen
Aanvragen geregistreerd	17.041
Aanvragen te laat / ingetrokken door ondernemer/ uitgesloten	200
Verleende vergunningen	16.841

Tabel 8 Ontwikkeling aantal aanmeldingen derogatievergunning

Jaar	Aanmeldingen	Vershil % huidig jaar t.o.v. voorgaand jaar	Landbouwgrond totaal ha	Grasland ha	Percentage grasland
2006	25.415	0,0%			
2015	19.812	2,3%	834.529	738.448	89%
2016	19.564	-1,3%	846.519	740.517	88%
2017	19.137	-2,2%	839.610	738.913	88%
2018	18.146	-5,5%	779.022	684.528	88%
2019	18.118	-1,4%	812.350	717.611	88%
2020	17.041	-4,9%	764.751	667.596	87%

In 2020 is er een lichte afname van het aantal aanmeldingen voor een derogatievergunning en het areaal, mogelijk doordat pas laat in het jaar bedrijven zich konden aanmelden voor de derogatievergunning in 2020.

2.5.1 Derogatie spreiding per gemeenten

Zie bijlage 1.

3 Controle en handhaving

3.1 Controle en handhaving derogatie

Administratieve controles

Tabel 9 Administratieve controles derogatie 2020

Administratieve controleresultaten derogatievoorwaarden 2020	Aantallen
Aantal administratieve controles 2020	16.841
Aantal na eerste controle akkoord	16.643
Aantal na eerste controle niet-akkoord	198
Bevindingen niet-akkoord	198
Opgave eindvoorraad meststoffen 2019	104
80% grasland eis	87
Rapport van bevindingen NVWA	7
Hersteld / verdiepend onderzoek = akkoord	174
Hersteld / verdiepend onderzoek = in onderzoek of akkoord NVWA	7

Fysieke controles

Tabel 10 Fysieke controles derogatie 2020

Fysieke controleresultaten derogatievoorwaarden	Aantallen
Aantal fysieke controles 2020	846
Aantal akkoord	732
Aantal niet-akkoord	114
Percentage akkoord	87%
Percentage niet-akkoord	13%
Bevindingen niet-akkoord	140
Bemestingsplan	72
Grondbemonstering	44
80% grasland	9
Overige voorwaarden ¹²	14
Fosfaatkunstmest verbod	1
Vervolgacties en/of sanctiemaatregelen	
Schriftelijke waarschuwing	85
Rapporten van bevindingen naar RVO	73

In 2020 is het aantal fysieke controles van derogatiebedrijven van 5% gehaald mede door de extra inzet van medewerkers van RVO in verband met het Corona virus (zie ook 3.2.1.1).

¹² De afwijkingen van de overige voorwaarden hadden m.n. betrekking op het scheuren van grasland, perceelsopgave, onjuiste opgave Aanvullende Gegevens Landbouwer (AGL) en diertelkaart.

Tabel 11 Totaal controles en derogatievergunningen 2020

Derogatie 2020	Aantallen
Administratieve controle vergunningen	16.841
Fysieke controle vergunningen	846
Controle percentage administratieve controles	100%
Controle percentage fysieke controles	5%
Ingetrokken derogatievergunningen 2020	17
Intrekken derogatievergunning 2020: 80% grasland eis	
Intrekken derogatievergunning 2020: opgave eindvoorraad	
Intrekken derogatievergunning 2020: rapport van bevindingen NVWA ¹³	
Percentage voldaan aan de voorwaarden	99,9%
Percentage niet-voldaan aan de voorwaarden	0,1%
Netto aantal toegekende derogatievergunningen 2020 ¹⁴	16.824

Derogatie	2018	2019	2020
Percentage voldaan aan de voorwaarden	99,8%	99,8%	99,9%
Percentage niet-voldaan aan de voorwaarden	0,2%	0,2%	0,1%

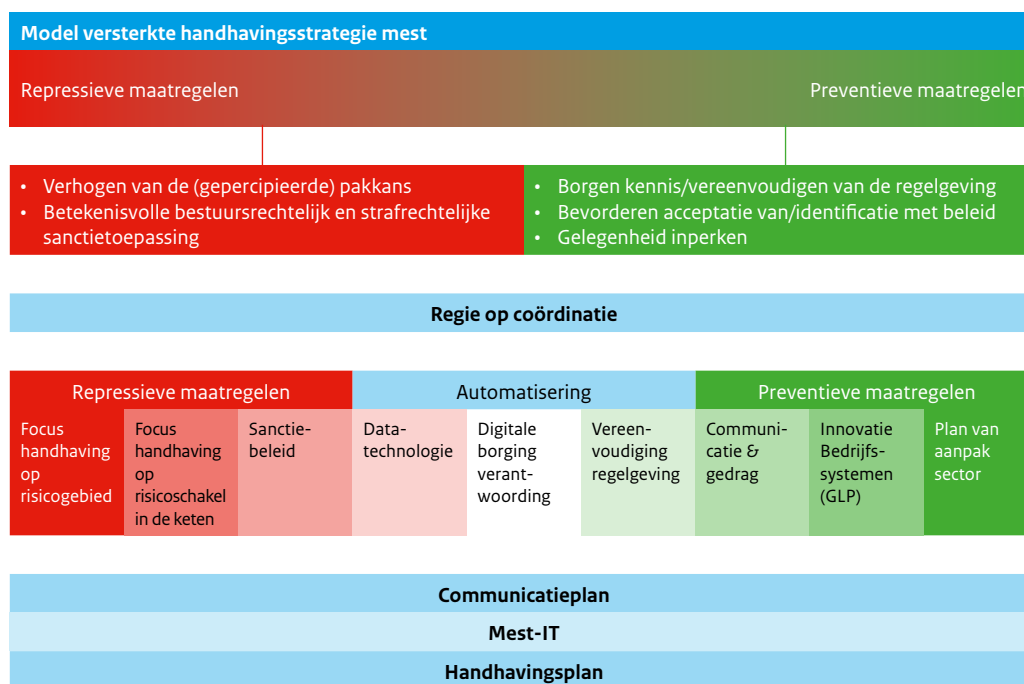
In 2020 was het aantal bedrijven dat een derogatievergunning heeft aangevraagd en voldeed aan de voorwaarden na administratieve en fysieke controle hoog, evenals eerdere jaren.

¹³ De ingetrokken derogatievergunningen op basis van rapport van bevindingen NVWA in april 2020.

¹⁴ Op 31 december 2020.

3.2 Versterkte handhavingsstrategie (VHS) Mest¹⁵

Figuur 1 Schematisch overzicht Versterkte Handhavingsstrategie

In navolging van artikel 4 tweede lid van de derogatiebeschikking heeft Nederland een Versterkte Handhavingsstrategie (VHS) Mest opgesteld. Een belangrijk onderdeel van de VHS Mest is een gebieds-gerichte en risicogerichte aanpak als beschreven in artikel 4 tweede lid onder b.

Een voornaam spoor van de VHS Mest is de gebiedsgerichte aanpak die is gericht op drie gedefinieerde risicogebieden: De Peel, Gelderse Vallei en Twente. Binnen het gebiedsgericht handhaven is bewust gekozen voor een gezamenlijke aanpak met Openbaar Ministerie (OM), politie en regionale partners, zoals provincies, omgevingsdiensten en waterschappen. Uiteindelijk dient deze samenwerking zich uit te betalen in meer uitwisseling van informatie- en databestanden en bredere risicoanalyses dat resulteert in een betere, risicogerichte selectie van te controleren bedrijven. Over de gebiedsgerichte aanpak in 2020 wordt gerapporteerd in hoofdstuk 3.2.1.2.

Intermediaire ondernemingen worden binnen de risicogerichte handhaving gezien als risicogroep. Binnen deze groep worden ondernemers risicogericht geselecteerd. Doel van deze aanpak is dat de naleving door intermediaire ondernemers toeneemt. Indirect dient deze aanpak ook bij te dragen aan een betere naleving door de primaire bedrijven (ketenaanpak), aangezien zij als klanten meegenomen worden in het onderzoek. Over de risicogerichte aanpak in 2020 wordt gerapporteerd in hoofdstuk 3.2.1.3.

Naast gebieds- en risicogerichte handhaven wordt er vanuit de VHS Mest ook ingezet op I(C)T-projecten die zich richten op automatisering en het vereenvoudigen van de regelgeving. De voortgang van de implementatie is beschreven in hoofdstuk 3.2.3.

¹⁵ Beschikbaar op: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/09/28/versterkte-handhavingsstrategie-mest>.

In dit hoofdstuk zijn agrarische bedrijven gecategoriseerd op basis van NSO-typing voor agrarische bedrijven in Nederland. Onderstaand een indicatieve toelichting van de categorieën die daarbij zijn gehanteerd:

- Rundvee: bedrijven met melkvee, overige rundvee, witvleeskalveren en, of rosevleeskalveren.
- Varkens: bedrijven met fokvarkens, vleesvarkens en, of opfokvarkens.
- Pluimvee: Bedrijven met vleeskuikens, leghennen, ouderdieren, kalkoenen, vleeseenden en, or overig pluimvee.
- Akkerbouw: bedrijven met grond voor akkerbouw, tuinbouw en, of sierteelt.
- Gemende bedrijven: bedrijven met pluimvee en varkens of varkens en melkvee.
- Overige mest producerende bedrijven: bedrijven met paarden, schapen, geiten of overige staldieren.
- Overige bedrijven: onder andere bedrijven zonder of met kleine economische activiteiten in 2020, beëindigde bedrijven in 2020, voerleveranciers, bedrijven die in 2020 zijn overgedragen (om die reden veelal bedrijven die geen gecombineerde opgave indienen) en tuinbouwbedrijven met grond.
- Intermediair: Geregistreerde intermediaire ondernemingen bij RVO.

3.2.1 Repressieve maatregelen 2020¹⁶

Met de implementatie van de VHS Mest wordt de kwaliteit van controle en handhaving aanzienlijk verbeterd door risico's beter inzichtelijk te maken en op basis daarvan meer risicogericht (notoire) overtreders aan te pakken en de naleving van wet- en regelgeving te verhogen. Er wordt meer samengewerkt door informatie te delen tussen de handhavingsdiensten en partnerorganisaties in de aangewezen risicogebieden. Controle en handhaving is meer gericht op de essentiële risicovolle handelingen en ketenschakels. Het doel van controle en handhaving is het vinden van overtredingen en in het bijzonder overtredingen met grote gevolgen voor mens en milieu. Door de gezamenlijke inzet van controle en handhaving te richten op de meest risicovolle schakels neemt de pakkans toe en leidt de gepleegde inzet tot een groter afschrikkend effect en heeft daarmee ook een groter positief effect op het verminderen van fraude en het verbeteren van de naleving. De vastgestelde niet-akkoorden die deze risicogerichte aanpak voortbrengen geven daarmee niet een representatief beeld van de naleving in de verschillende sectoren. Indien een fysieke controle leidt tot een niet-akkoord ligt het voor de hand dat de risicoanalyse goed is uitgevoerd en de fysieke inspectiecapaciteit op de juiste handeling en ketenschakel is ingezet. Om verantwoording af te kunnen leggen en om een beter inzicht te krijgen van de algemene naleving van de Meststoffenwet zal in de komende jaren extra ingezet worden op nulmetingen voor onderdelen van de Meststoffenwet. Daarbij opgemerkt dat nulmetingen ook niet inzichtelijk maken hoe de naleving op elk bedrijf is. Een nalevingsbeeld zegt dus wel iets over het gedrag in een bepaalde ketenschakel of handeling, maar niet zondermeer iets over de totale mate van naleving.

Toezicht en handhaving op het mestbeleid

Toezicht op de naleving van de Nederlandse mestregelgeving is een gecombineerde verantwoordelijkheid van Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). RVO voert administratieve controles uit en verzorgt de communicatie met ondernemers over alle verplichtingen en regelingen van het mestbeleid. De NVWA is verantwoordelijk voor controles in het veld. Dit gebeurt in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

De administratieve controle kent twee type onderzoeken, te weten integrale onderzoeken (het uitvoeren van een integraal onderzoek betekent dat een bedrijf wordt gecontroleerd op één of verschillende stelsels van de Meststoffenwet) en administratieve verplichtingen en ingangscontroles (controles gericht op inzend- en invulgedrag (bijlage M van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet)).

¹⁶ Hoofdstuk 4, p.14 van de VHS Mest.

RVO voert de handhaving bestuursrechtelijk uit. Bestuursrechtelijke handhaving kent reparatoire en bestraffende maatregelen.¹⁷ Het geven van een waarschuwing, het gebruiken van bestuursdwang of het opleggen van een last onder dwangsom (LOD) heeft een reparatoir karakter. Het opleggen van een bestuurlijke boete is een sanctie met bestraffend karakter. Er worden ook andere bestuurlijke maatregelen toegepast, zoals het verwijderen van een registratie, het intrekken van een vrijstelling of ontheffing en het intrekken van de derogatievergunning.

De handhaving van het mestbeleid wordt programmatisch aangepakt en is een samenwerking tussen de NVWA en de RVO. Programmatisch handhaven is een proces waarin risico's van niet-naleving en milieurisico's worden ingeschat. Op basis van de risico's worden prioriteiten vastgesteld en met behulp van een doelgroepanalyse wordt vervolgens een interventiestrategie bepaald. RVO maakt daarbij een eerste analyse op basis van de verschillende datasets waar het over beschikt. Het vervolgens risico- en doelgroepgericht selecteren van bedrijven is een samenwerking tussen de NVWA en RVO. In gezamenlijkheid worden op basis van data-analyse bedrijven geselecteerd voor fysieke inspecties. Deze analyse wordt door de NVWA verder verfijnd en inspecties ingepland naar rato van de beschikbare capaciteit. De interventies kunnen zowel preventief als repressief van aard zijn.

Na het vaststellen van één of meerdere overtredingen bij inspecties door de NVWA wordt veelal een bestuursrechtelijke boete opgelegd. Hiertoe worden de bevindingen van de NVWA-inspecties omschreven in boeterapporten, die voor sanctionering naar RVO worden gestuurd. Dit gebeurt vooral bij het overschrijden van de gebruiksnormen en het niet naleven van de verantwoordingsplicht, de mestverwerkingsplicht en administratieve voorschriften. Ook het niet voldoen aan de voorwaarden voor derogatie wordt aan RVO doorgegeven.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid van strafrechtelijke handhaving. Waar beide handhavingswegen open staan (bestuursrechtelijk en strafrechtelijk) wordt voor de strafrechtelijke weg gekozen bij herhaalde, grote overtredingen, overtredingen gepleegd in georganiseerd verband en complexe of frauduleuze constructies. Ook kan vanuit bestuursrecht worden overgeschakeld naar strafrecht als de ernst en, of omvang van de overtredingen hier aanleiding toe geeft en het effectiever is of bij complexe of frauduleuze constructies. Bij strafrechtelijke handhaving is de vervolging aan de divisie Inlichtingen en Opsporingsdienst van de NVWA onder leiding van het Openbaar Ministerie (OM) en de behandeling ter zitting en een eventuele strafoplegging aan de strafrechter.

Een aantal overtredingen kan uitsluitend strafrechtelijk worden gehandhaafd en niet bestuursrechtelijk. Het betreft overtredingen van productierechtenstelsels, van de regels inzake de verhandeling van meststoffen en van de gebruiksvoorschriften.

3.2.1.1 Gevolgen van COVID-19 virus voor handhaving in 2020

Gevolgen voor administratieve controles

Halverwege maart 2020 is Nederland in gedeeltelijke lockdown gegaan om verspreiding van het COVID-19 virus te beperken. RVO heeft daarbij direct de uitgaande boetes en last onder dwangsom in het mestdomein stop gezet om de negatieve impact op ondernemers in deze onzekere periode te beperken. De gekozen interventies bij niet of niet op de juiste manier voldoen aan administratieve verplichtingen waren in de periode vaker preventief (informerend en waarschuwend) van aard in plaats van punitief. Daar waar sancties zijn opgelegd, zijn relaties actief gewezen op de optie van uitstel van betaling en betalingsregelingen. RVO is in 2020 hier coulant mee om gegaan. De tijdelijke stop op fysieke onderzoeken heeft effect gehad op de instroom van rapporten bij RVO. De instroom was in 2020 lager dan voorgaande jaren. Omdat de NVWA geen fysieke onderzoeken kon doen in deze periode heeft de NVWA RVO tijdelijk geholpen bij administratief onderzoek.

¹⁷ Zie ook RVO 'Boetebeleid Meststoffenwet', p.11-13, beschikbaar op: https://www.rvo.nl/sites/default/files/2019/10/Boetebeleid_Meststoffenwet_RVO.nl_.pdf.

Om ervoor te zorgen dat in 2020 5% van de bedrijven met een derogatie gecontroleerd zouden worden medewerkers van RVO later in 2020 tijdelijk ingezet om uit hoofde van de NVWA derogatiecontroles uit te voeren. Dit heeft er zeker aan bijgedragen dat ondanks de gevolgen van COVID-19 voor handhaving het vereiste aantal fysieke derogatiecontroles is uitgevoerd.

Bij de uitvoering van de taken van RVO is aangesloten bij de richtlijnen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), dit betekent bijvoorbeeld dat het voeren van zienswijzegesprekken zo veel mogelijk op afstand (telefonisch) zijn gehouden. Bij hoge uitzondering was er de mogelijkheid tot bezoek aan een vestiging, zodat de belangen van betrokken niet werden geschaad. De uitvoering door RVO in 2020 is wat betreft aantallen onderzoeken en sancties in beperkte mate beïnvloed door corona.

Geen fysieke inspecties van medio maart tot en met juni 2020

Medio maart 2020 werden in Nederland maatregelen afgekondigd ter voorkoming van de verspreiding van het COVID-19 virus die fysieke handhaving beperkten. De NVWA kon vanaf medio maart 2020 tot en met 1 juli 2020 geen fysieke inspecties uitvoeren bij bedrijven. Daarom heeft de NVWA in samenspraak met RVO een aantal administratieve controles uitgewerkt met daarbij de insteek dat er geen controle op het bedrijf zelf hoefde plaats te vinden. Deze administratieve controles zijn te vergelijken met de administratieve controles die RVO normaal zou uitvoeren. De rol van de NVWA in de toezicht en handhaving is om fysieke inspecties te verrichten, en daarin ligt de meerwaarde, echter in verband met de maatregelen ter voorkoming van de verspreiding van het COVID-19 virus was het ruim 3,5 maand niet mogelijk om fysieke inspecties te doen.

De volgende 3 soorten controles zijn uitgewerkt en uitgevoerd door de NVWA:

1) Mestverwerkingsplicht/gebruiksnormen landbouwbedrijf

Administratieve controle op het naleven van de gebruiksnormen en de mestverwerkingsplicht over het kalenderjaar 2018. Gegevens worden door de inspecteurs telefonisch en digitaal opgevraagd bij de gecontroleerde. De insteek is om deze controles volledig administratief af te handelen en geen fysiek bezoek aan het bedrijf te verrichten. Bij 48 bedrijfsinspecties stond de mestverwerkingsplicht 2018 centraal.

2) Mestverwerkingsplicht intermediair

Dit betreft administratieve controles in 2020 gericht op de naleving van de mestverwerkingsplicht van intermediairs in 2018 en/of 2019. De administratieve controle op afstand heeft plaats conform de werkwijze "Controle intermediaire ondernemingen en Administratieve verplichtingen", zoals die ook voor fysieke inspecties van kracht is met uitzondering van het fysieke deel van de controle. Informatie wordt telefonisch en digitaal opgevraagd. Er zijn 28 controles uitgevoerd.

3) Afgemelde mestopslagen

Dit betreft administratieve controles op de voorraadadministratie (H1) van de door de intermediair afgemelde mestopslag, waar volgens vervoersbewijs dierlijke meststoffen (VDM) register nog mest aanwezig is. De administratieve controle op afstand gebeurt conform de werkwijze "Controle intermediaire ondernemingen en Administratieve verplichtingen", zoals die ook voor fysieke inspecties van kracht is met uitzondering van het daadwerkelijk fysiek beoordelen van de situatie per plaats. Informatie is door inspecteurs telefonisch en digitaal opgevraagd. 20 controles waren gericht op verantwoordingsplicht afgemelde mestopslagen.

Vanaf juli langere looptijd van fysieke inspecties

De fysieke controles van de NVWA, die na 1 juli 2020 zijn hervat, kenden langere doorlooptijden als gevolg van COVID-19. Dit had onder andere te maken met dat een deel van de administratie en informatie vooraf per mail of post werd aangeleverd door de geïnspecteerde (of diens adviseur) om de contactmomenten zoveel mogelijk te beperken. Bij niet volledige aanlevering of het opvragen van aanvullende gegevens door de NVWA kostte het meer tijd dan normaal om informatie te verkrijgen.

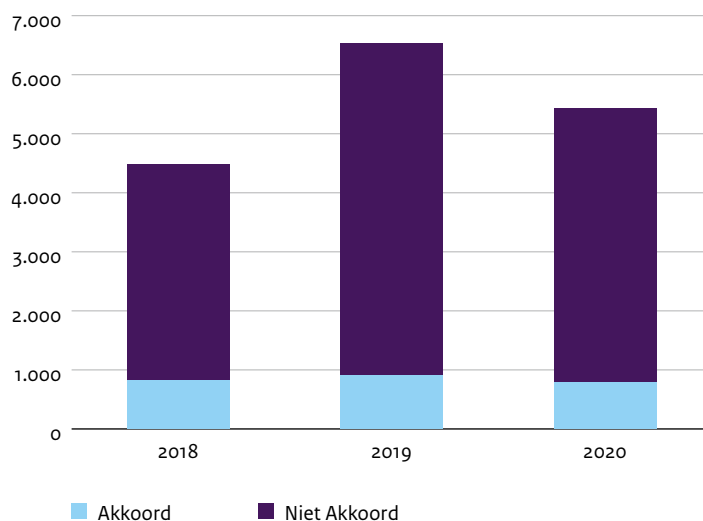
Bij fysieke controles waren de goedgekeurde Coronaprotocolen leidend. De NVWA kon alleen toezichtstaken blijven uitvoeren met inachtneming van de maatregelen, dus op een veilige manier. Daarbij waren er praktische problemen. Zowel aan de kant van de inspecteur als bij de geïnspecteerde was er geregeld sprake van vrees voor het COVID-19 virus waardoor bedrijfsbezoeken op het laatste moment niet werden uitgevoerd of toegestaan. Ook was er aan beide kanten wel eens sprake van een positieve Coronatest of contacten met een positief getest persoon, waardoor de betrokkenen in quarantaine dienden te gaan en de geplande controles niet door konden gaan en er opnieuw afspraken gemaakt moesten worden. Daarnaast waren er een aantal inspecteurs die om persoonlijke redenen geen fysieke controles wilden uitvoeren in verband met COVID-19.

3.2.1.2 Algemeen toezicht en handhaving

Administratieve controles

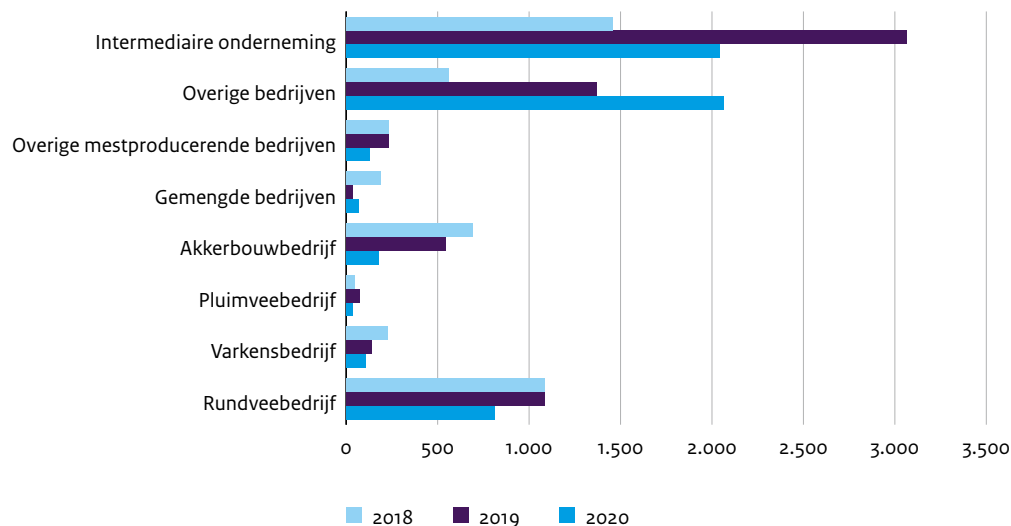
De administratieve controles in het kader van de Meststoffenwet worden uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Figuur 2 Aantal administratieve controles (akkoord en niet-akkoord) per jaar

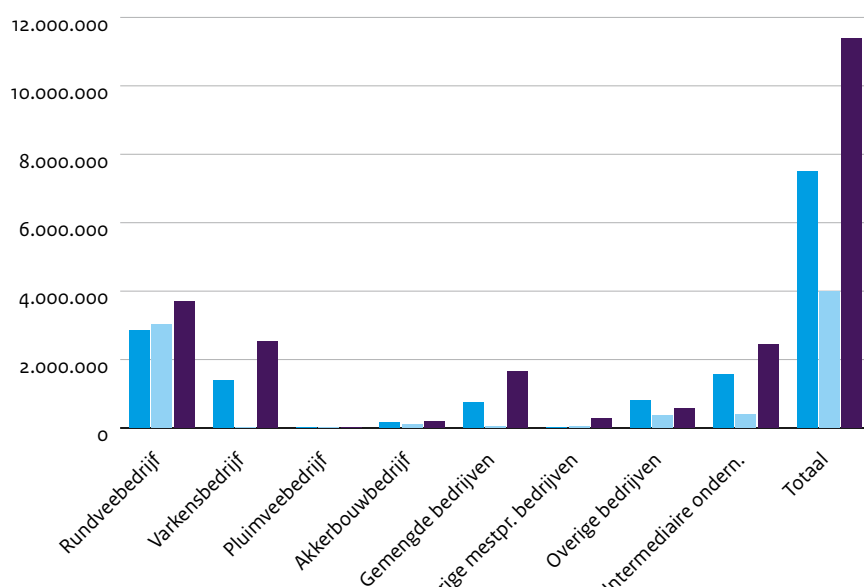

In 2020 zijn er mede in verband met de inzet van RVO medewerkers ten behoeve van fysieke derogatiecontroles minder administratieve controles gedaan dan in 2019, wel meer dan in 2018. Het aantal akkoorden ten opzichte van het aantal niet-akkoorden is in 2020 ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2019.

Figuur 3 aantal controles per bedrijfscategorie per jaar

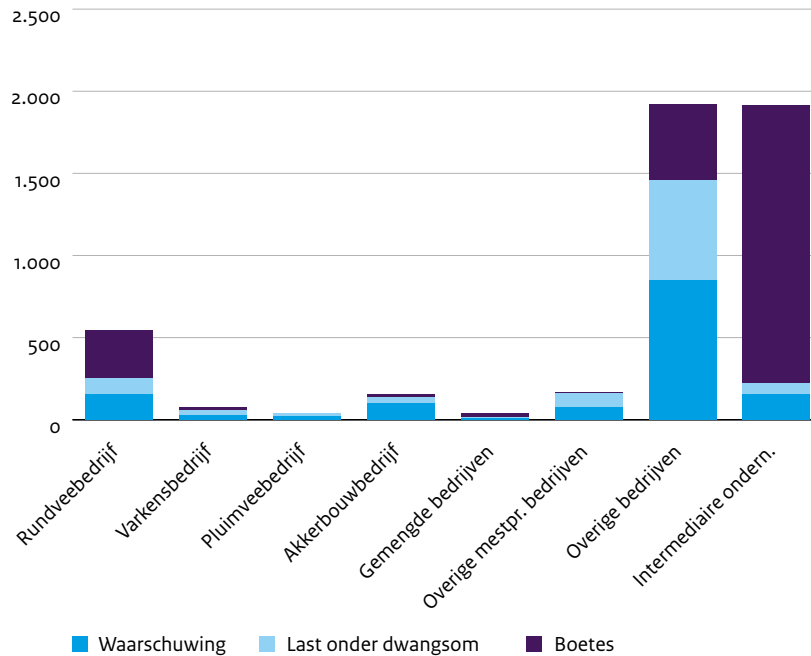
Figuur 4 boetebedragen per jaar per categorie bedrijven

Uit figuur 4 komt onder andere naar voren dat in 2020 de totale boetebedragen hoger waren dan in 2019, en lager dan in 2018. De oorzaak van het hogere boetebedrag ten opzichte van 2019 is de uitspraak van het College van Beroep (ECLI:NLCBB:2018:187) eind 2018 waardoor de afhandeling van complexe onderzoeken deels stil heeft gelegen in 2019 als aangegeven in de 'Rapportage Nederlands mestbeleid 2019'.¹⁸ Overige bedrijven, die vaak niet aan hun administratieve verplichtingen voldeden, zijn in 2020 vaker gecontroleerd dan in 2019 en kregen waarschuwingen, last onder dwangsom en boetes, als te zien in onderstaande figuur 5.

¹⁸ Rapportage Nederlands Mestbeleid, p. 18 en 23, beschikbaar op: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/06/01/rapportage-nederlands-mestbeleid-2019>.

Figuur 5 Opvolging niet-akkoorden 2020

Fysieke controles

De fysieke controle resultaten hebben betrekking op de werkzaamheden van de NVWA. Zoals beschreven op pagina 26 van de VHS Mest worden de kritieke prestatie indicatoren (KPI's), te weten toezichtintensiteit (TI) en handhavingspercentage (HHP) gehanteerd om een beeld te geven van de voortgang van de implementatie van de VHS Mest.¹⁹ Toezichtintensiteit geeft de mate weer waarin toezicht door de NVWA heeft plaatsgevonden binnen een bepaalde bedrijfs categorie. De toezichtintensiteit wordt berekend door het totaal aantal bedrijven in een bedrijfs categorie te delen door het aantal uniek gecontroleerde bedrijven. Het handhavingspercentage is het percentage controles waarbij een controle een overtreding is vastgesteld. De KPI's worden weergegeven per bedrijfs categorie, die in 2019 is doorgevoerd in de administratieve systemen van de NVWA. Over eerdere jaren kon in de administratie deze categorisering van bedrijven niet met terugwerkende kracht doorgevoerd worden. De weergave is daarom pas mogelijk vanaf het jaar 2019.

¹⁹ De NVWA hanteert vanaf 2020 voor het berekenen van het handhavingspercentage het aantal uniek gecontroleerde bedrijven in plaats van het aantal controles. Voor het toezichtintensiteit percentage werd het aantal inspecties op een totale populatie van 50000 bedrijven berekend in plaats van het aantal unieke bedrijven met minimaal 1 maatregel op het totaal aantal geregistreerde bedrijven

Tabel 12 Fysieke controles toezichtintensiteit en handhavingspercentage

Toezichtintensiteit	2019	2020
Rundveebedrijf	5%	4%
Varkensbedrijf	4%	6%
Pluimveebedrijf	3%	1%
Akkerbouwbedrijf	1%	1%
Gemengde bedrijven	10%	10%
Overige mestproducerende bedrijven	1%	1%
Overige bedrijven	3%	12%
Intermediaire onderneming	24%	36%
Totaal	3%	4%

Handhavingspercentage	2019	2020
Rundveebedrijf	21%	19%
Varkensbedrijf	24%	31%
Pluimveebedrijf	56%	36%
Akkerbouwbedrijf	13%	16%
Gemengde bedrijven	20%	20%
Overige mestproducerende bedrijven	24%	24%
Overige bedrijven	17%	6%
Intermediaire onderneming	35%	16%
Totaal	23%	17%

Ten algemene is in 2020 de toezichtintensiteit ondanks de gevolgen van corona gestegen en de het handhavingspercentage gedaald. In 2020 is het toezicht evenals in 2019 voor een belangrijk deel gericht geweest op intermediairs, die in de VHS Mest zijn geïdentificeerd als een risicovolle schakel. In 2020 is 36% van de intermediairs geïnspecteerd ten opzichte van 24% in 2019. In 2020 zou gesteld kunnen worden dat de naleving is verbeterd gezien het handhavingspercentage flink is gedaald. In het licht van de derogatiebeschikking (artikel 4, lid 2 onder h) zijn er meer fysieke controles uitgevoerd op varkensbedrijven, waardoor de toezichtintensiteit van 5,5% ruimschoots is gehaald, respectievelijk 6% van de varkensbedrijven zijn geïnspecteerd. Het handhavingspercentage op varkensbedrijven is licht gestegen. Ten opzichte van 2019 is het handhavingspercentage op pluimveebedrijven gedaald.

Tabel 13 Fysieke controles per jaar en opvolging niet-akkoorden.

Fysieke controles mest totaal	2018		2019		2020	
Aantal gereed	3057		2890		3163	
Aantal akkoord	2643	88%	2358	82%	2751	87%
Aantal niet-akkoord ¹⁹	355	12%	532	18%	412	13%
Afdoening niet-akkoord	2018		2019		2020	
Proces verbaal (incl. combibon)	50		115		57	
Rapport v Bevindingen RVO	274		315		294	
Rapport v Bevindingen TBM	10		6		10	
Schriftelijke waarschuwing	112		135		107	
Brief	1		5		0	
Geen rapportage opgemaakt	11		8		19	

In 2020 zijn er ondanks de gevolgen van Corona meer controles uitgevoerd. Het aantal niet-akkoorden en proces verbalen waren in 2020 lager dan in 2019.

3.2.1.3 Risicogericht handhaven

Risicogericht handhaven is een dynamisch en programmatisch proces. Op het niveau van de strategische planning van administratieve en fysieke inspecties gaat het met name om in de jaarlijkse cyclus te bepalen hoe de beschikbare inspectiecapaciteit van RVO en NVWA zo goed mogelijk ingezet kan worden, naast reguliere inspecties zoals derogatiecontroles. Bij die strategische afweging worden de risico's van niet-naleving ingeschat, waarbij doelgroepenanalyses worden betrokken. Op basis daarvan worden prioriteiten vastgesteld en vastgelegd in het gezamenlijke jaarlijkse handhavingsplan van RVO en NVWA. Op operationeel niveau gaat het om inspecteurs en hun team die op basis van deze planning, beschikbare informatie van RVO en NVWA, ervaring en signalen van binnen en buiten de organisatie, inspecties uitvoeren op de desbetreffende bedrijven.

In onderstaande tabel wordt de capaciteit die voor de VHS Mest vooraf is begroot en uiteindelijk is gerealiseerd voor gebiedsgericht handhaven en handhaving bij intermediairs door RVO en NVWA weergegeven.

Tabel 14 Urenverdeling Versterkte Handhavingsstrategie Mest

Onderdeel	Organisatie	2018 Realisatie	2019 Realisatie	2020 Realisatie
Gebiedsgericht handhaven	NVWA	30.733	25.853	28.857
	RVO	1.317	9.392	8.759
Intermediair & covergisting	NVWA	17.304	27.315	20.015
	RVO	6.391	9.000	8.307

RVO heeft meer uren ingezet dan in het referentiejaar 2018 maar minder dan in 2019.

Er zijn door de NVWA minder uren ingezet om intermediairs te controleren omdat controles hebben stilgelegen in verband met het COVID-19 virus (zie ook hoofdstuk 3.2.1.1). Intermediaire ondernemingen zijn over het algemeen minder goed alleen administratief te controleren door de NVWA dan andere landbouwbedrijven.

Om de inzet van de NVWA te laten zien op grotere en, of complexere dossiers worden dossiers die meer tijd vergen dan 100 uur in beeld gebracht. Dit zijn de aantallen dossiers die afgerond zijn in 2020 of in voorgaande jaren en het totaal aantal uren dat op deze dossiers is ingezet.

Tabel 15 aantal dossiers aan fysieke controles meer dan 100 uur

Onderdeel	2020
Aantal dossiers > 100 uur	98
Waarvan afgebroken dossiers	4
Inspectie-uren dossiers > 100 uur ²⁰	17.850

De NVWA heeft in totaal in 2020 98 dossiers afgerond en er 4 stopgezet van meer dan 100 inspectie-uren. In totaal ging het om 17.850 uur die in 2020 en de jaren daarvoor zijn ingezet om deze dossiers af te ronden.

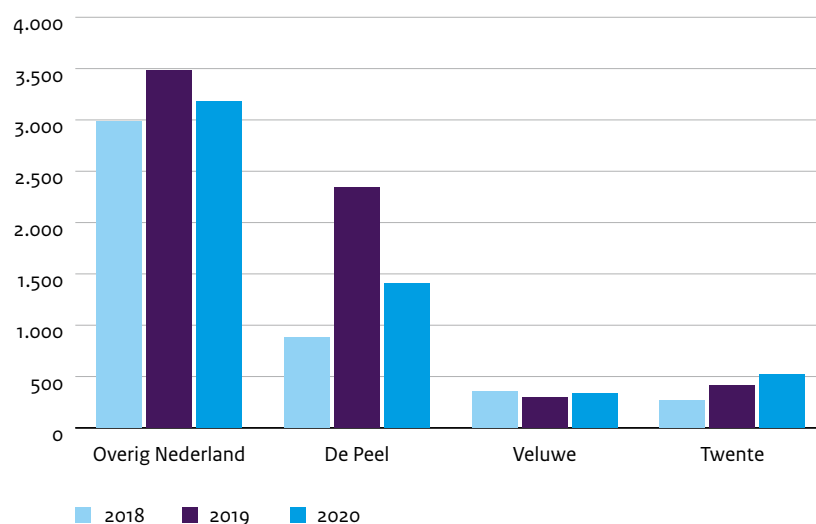
²⁰ Ter vergelijking in 2020 ging het om een totale capaciteit van de NVWA van gemiddeld 65 fte met een optimale inzet van 1375 inspectie-uren per fte, die in verband met Corona in 2020 niet optimaal inzetbaar waren.

3.2.1.4 Gebiedsgericht handhaven

Als aangegeven in hoofdstuk 3.2.2 is de gebiedsgerichte aanpak erop gericht om gezamenlijk met samenwerkingspartners (Openbaar Ministerie, Nationale Politie, Waterschappen, Omgevingsdiensten en Provincies) in de geïdentificeerde gebieden (de Peel, Veluwe of Gelderse Vallei en Twente) een aantal inspecties uit te voeren. Dit betroffen in 2020 42 inspecties in de Peel regio, 15 in de Veluwe of Gelderse Vallei en 15 in Twente.

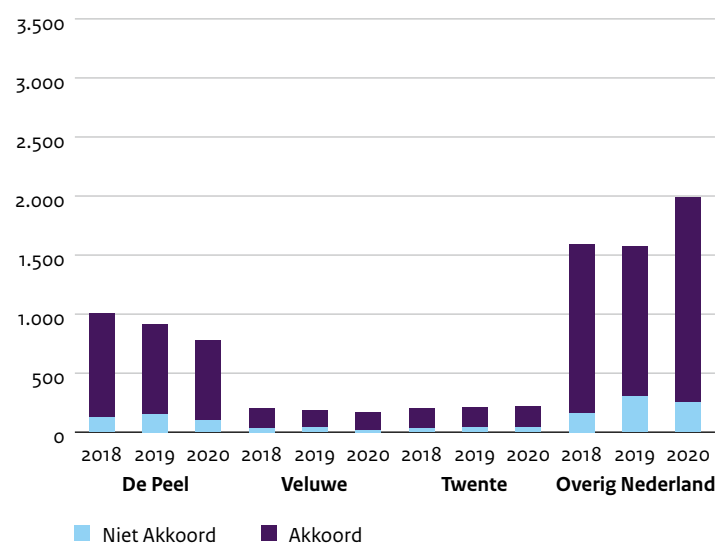
Bij andere dan bovengenoemde uitdrukkelijk gezamenlijke en gebiedsgerichte inspecties is als onderstaand weergegeven de locatie van de controle of fysieke inspectie in mindere mate een overweging.

Figuur 6 gecontroleerde feiten per jaar per gebied.

In 2020 heeft RVO in vergelijking met 2019 meer administratieve controles gedaan in Twente, en minder in de Peel.

Figuur 7 inspecties per gebied

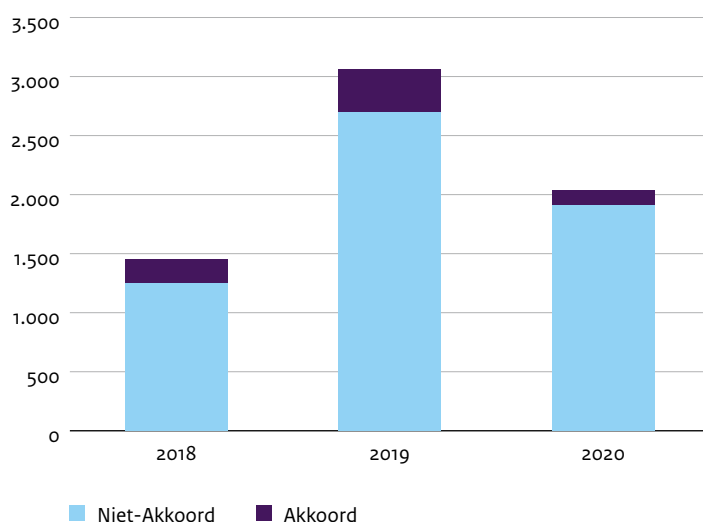

In 2020 zijn er minder fysieke controles gedaan in de Peel. Dat hangt mede samen met het COVID-19 virus waarvan de uitbraak in Brabant het hevigst is geweest.

3.2.1.5 Gericht handhaven op risicovolle schakels (intermediairs en co-vergisters)

Administratieve controles

Figuur 8 afgehandelde feiten intermediair

In 2020 zijn er minder controles uitgevoerd op intermediairs dan in 2019.

Op basis van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) voert RVO sinds 1 januari 2016 antecedentenonderzoeken bij intermediairs uit. Ook bij verdenkingen van onregelmatigheden en bij herhaaldelijke overtredingen kan na een Bibob-toets de registratie doorgehaald worden. Het intrekken van een registratie van een intermediair is een zeer ingrijpende maatregel waarbij zorgvuldigheid van de procedure voorop staat en de zienswijze van de betrokken ondernemers een belangrijke rol speelt. In 2020 zijn 49 nieuwe intermediaire ondernemingen geregistreerd. In 2020 zijn 11 aanvragen afgewezen. RVO publiceert maandelijks een aangepaste lijst met geregistreerde en geschrapte en/of geschorste intermediaire ondernemingen. In 2020 is één intermediair geschorst, in twee gevallen is het Landelijk Bureau Bibob om advies gevraagd. In de onderzoeken waarin advies is aangevraagd is één onderzoek afgesloten in 2020. Het andere onderzoek heeft in 2021 geleid tot het schrappen van een onderneming.

Door RVO wordt ook de regeling SDE+ uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. In deze regeling is voor co-vergisting de voorwaarde opgenomen dat aan de Meststoffenwet moet worden voldaan. De NVWA controleert op deze voorwaarden en rapporteert eventuele afwijkingen aan RVO. Dit heeft geleid tot correcties op de subsidiabele productie van SDE beschikkingen in de volgende jaren:

Tabel 16 Correcties covergisting per jaar

Jaar	Aantal correcties
2016	3
2017	4
2018	0
2019	7
2020	4
2021	5

Deze correcties zijn deels nog in de fase van definitieve afhandeling of zijn onderdeel geworden van bestuursrechtelijke procedures. Correcties worden normaliter na afloop van een kalenderjaar doorgevoerd en definitief verwerkt bij de jaarlijkse bijstelling van een beschikking of bij vaststelling.

Fysieke controles

Tabel 17 Fysieke controle resultaten locatie onafhankelijke controle²¹

Type controle	2018			2019			2020		
	Totaal controle	Akkoord	Niet akkoord	Totaal controle	Akkoord	Niet akkoord	Totaal controle	Akkoord	Niet akkoord
Intermediaire onderneming	69	35	34	113	68	45	51	18	33
Covergisting	7	6	1	9	3	6	14	4	10
Vervoer meststoffen	1.186	1.107	79	821	726	95	791	748	43
Export mest	177	169	8	90	76	14	86	72	14
Onafhankelijke monstername	353	342	11	151	139	12	78	76	2
Totaal	1.792	355	133	1184	1012	175	1020	918	102

In verband met de gevolgen van het COVID-19 virus zijn er in 2020 minder intermediairs gecontroleerd dan in 2018 en 2019. De uitgevoerde inspecties betroffen met name vervoercontroles.

3.2.1.6 Informatie over strafrechtelijke onderzoeken

De NVWA richt zich, naast risico gerichte reguliere inspecties, ook op de grotere en complexe onderzoeken – bij voorkeur in samenwerking met andere instanties zoals omgevingsdiensten, politie, FIOD en onder regie van het Openbaar Ministerie – onder meer bij intermediaire ondernemers en hun klantenkring.²²

In 2020 is er een kleine 400 uur besteed aan Fraude en Expertise Knooppunt (FEK)-onderzoeken. Dat is minder dan waar op werd ingezet en minder dan vorig jaar. Grote onderzoeken zijn meerdere malen uitgesteld in verband met COVID-19 en uiteindelijk afgebroken. De ingezette uren in 2020 komen voort uit een aantal kleinere onderzoeken. Daarnaast komt het aantal uren ingezet op opsporingsonderzoeken uit op 6.000 uur. Ook die uren zijn lager dan voorzien en ook hier heeft dat te maken met COVID-19.

In 2020 is een half dozijn grotere strafrechtelijke onderzoeken gestart naar fraude met covergisting, het onrechtmatig gebruik van meststoffen en naar de handel in mest. Ongeveer 50 processen-verbaal naar overtredingen in de mestsector zijn daarnaast in 2020 ingeleverd bij het Openbaar Ministerie. In 2020 is een ongeveer even groot aantal processen-verbaal door het Openbaar Ministerie zelfstandig afgedaan door het opleggen van een OM-strafbeschikking, het dagvaarden ter zitting, een sepot of het aanbieden van een transactie. Dit betreft veelal overtredingen van het Besluit Gebruik Meststoffen of overtredingen met betrekking tot de handel in meststoffen en overtredingen die zien op het productierechtenstelsel voor pluimvee en varkens. Ongeveer 25 processen-verbaal zijn in 2020 voorgelegd aan de strafrechter en in het merendeel van de gevallen heeft dit geleid tot

²¹ Locatie onafhankelijke controles (Intermediaire onderneming, Covergisting, Vervoer meststoffen, Export mest, Onafhankelijke monstername) hebben voor ongeveer 90%-95% plaats bij als intermediaire ondernemingen gecategoriseerde bedrijven. Sommige inspecties niet, bijvoorbeeld een als varkenshouder gecategoriseerd bedrijf kan een co-vergister hebben en daarop worden gecontroleerd in dat kader en ook een rundveebedrijf kan zonder tussenkomst van intermediair mest transporteren. Daarnaast worden bij sommige intermediairs ook andere controles in relatie tot het mestbeleid gedaan in verband met bijvoorbeeld eigen grond en de aanwending van mest, die controles zijn onderdeel van de aan intermediairs toegerekende controles in tabel 12 en 16 en de tabel in bijlage 2. Om die reden zijn de aantallen controles in tabel 18 en de aantallen controles intermediaire ondernemingen in de tabel fysieke controles in bijlage 2 niet 1 op 1 te vergelijken.

²² Zie hiervoor ook <https://www.nvwa.nl/nieuws-en-media/nieuws/2020/04/30/intensief-controleren-voor-een-integere-transportbranche>.

strafoplegging. De opgelegde straffen varieerden van enkele kleinere geldboetes tot 5000 euro en tot 30000 euro. In een enkel geval is een korte gevangenisstraf opgelegd. Gerelateerd aan het onderwerp mestfraude heeft het Openbaar Ministerie in 2020 meer dan 100 processen-verbaal afgedaan tegen veehouders in verband met strafbare feiten met meerling kalveren.²³

3.2.2 Preventieve maatregelen – Informatie uitwisseling

Tabel 18 Informatie-uitwisseling

Samenwerkings-Partners	Aantal leveringen 2017	Aantal leveringen 2018	Aantal leveringen 2019	Aantal leveringen 2020
Omgevingsdienst	22	20	59	55
Politie	6	8	10	9
NVWA	21	30	22	13
Waterschappen	157	158	170	174
Belastingdienst	27	21	81	40
Gemeentes	16	18	19	30
Provincies	7	18	15	8
Rijkswaterstaat	12	12	12	12
Totaal	268	285	388	341

Onderdeel van de VHS Mest is de bevordering van de uitwisseling van informatie. De cijfers over 2020 laten een stabilisering zien van de samenwerking tussen de betrokken partijen.

3.2.3 Voortgang implementatie VHS Mest in 2021

Gebiedsgericht handhaven

Als neergelegd in hoofdstuk 4.1.1 van de VHS Mest wordt met samenwerkingspartners (Openbaar Ministerie, Nationale Politie, Waterschappen, Omgevingsdiensten en Provincies) in de geïdentificeerde gebieden (de Peel, Gelderse Vallei en Veluwe en Twente) de handhaving geïntensiveerd en gecoördineerd en op elkaar afgestemd. Naast de samenwerking waarin gezamenlijk gericht wordt op selectie van bedrijven en handhavingsacties, wordt er ook veel aandacht besteed aan communicatie gericht op de verschillende betrokken doelgroepen.

Voor regio Twente en Gelderse Vallei zijn in 2020 de afspraken vanuit 2019 gecontinueerd om de samenwerking verder vorm te geven en op uitvoerend niveau verder te stimuleren en te concretiseren. Zowel voor de Gelderse Vallei en Twente is afgesproken dat er minimaal 15 bedrijven per gebied gezamenlijk zouden worden geïnspecteerd al dan niet via een voorafgaande analyse door analisten van RVO en Ketentoezicht Gelderland of een combinatie binnen de bestaande jaarplannen van de partners. In het jaar 2020 zijn er 20 dossiers voor Twente en 15 dossiers van Gelderse Vallei gezamenlijk in controle genomen en afgerond. Voor Oost Brabant en Limburg- Noord (Peelregio) zijn er in 2020 42 dossier gezamenlijk in onderzoek genomen en afgerond. Dit waren er 12 meer dan de afgesproken 30 onderzoeken in dit gebied. Deze gezamenlijke inspecties zijn geïnitieerd door data-analyse vanuit RVO, door een combinatie van bestaande jaarplannen van de partners en/of door signalen/meldingen van één van de partners. Ondanks de beperkende maatregelen die golden om verspreiding van COVID-19 tegen te gaan zijn alle geplande controles doorgegaan. De maatregelen hadden tot gevolg, dat de controles later in het jaar zijn opgepakt en dat controles deels administratief zijn uitgevoerd. Bedrijven is gevraagd de uitgevraagde administratie aan de inspecteurs toe te zenden. Ook de onderlinge communicatie tussen de inspecteurs van de verschillen partners verliep digitaal.

Voor 2021 zijn met de partners nieuwe afspraken gemaakt over de gezamenlijke inzet en over hoe de samenwerking verder uit te bouwen.

²³ Zie ook <https://www.om.nl/actueel/nieuws/2020/10/05/boetes-en-dagvaardingen-voor-meer-dan-100-veehouders-vanwege-strafbare-feiten-met-meerlingen>.

Risicovolle schakels in de keten

Naast gebiedsgerichte handhaving, wordt er in de VHS Mest prioriteit gegeven aan risicovolle schakels in de mestketen (hoofdstuk 4.1.2). Deze focus op de geïdentificeerde schakels, intermediairs en co-vergisters, zal landelijk, dus zowel binnen als buiten gebiedsgerichte handhaving, plaats hebben. Naast deze twee doelgroepen, worden ook de varkenshouders als risicogroep gezien. Gezien de mestkosten van een gemiddeld varkenshouderijbedrijf is er een relatief hoge fraudeprikkel. De inzet voor 2021 is in 2020 afgestemd met het Openbaar Ministerie en opgenomen in het handhavingsplan Meststoffen 2021 dat NVWA en RVO gezamenlijk hebben opgesteld. Er zijn bedrijven met een verhoogd risico in beeld gebracht die bezocht zullen worden, onder andere met de hieronder beschreven flitspaal controles.

Risicovolle schakel: intermediair ('flitspaal' controles)

In 2020 is gestart met de zogenaamde 'flitspaal' controles. De flitspaal is een werknaam voor het verscherpt toezien op bedrijven. Hierbij wordt de binnenkomende data door RVO gecontroleerd en waar nodig wordt er opgetreden. Dit is een extra instrument om met name intermediairs te kunnen controleren. Er zijn (semi-) geautomatiseerde controles ontwikkeld, die volledig administratief en herhaaldelijk afgehandeld kunnen worden. Deze ontwikkelde controles zijn op het gebied van het systeem van vervoersbewijzen, bemonstering, analyse en inzet van voorgeschreven apparatuur. De focus ligt op de risicovolle schakel: de intermediair. Het doel is dat binnen een bepaalde tijd de tekortkomingen die RVO bij een intermediaire onderneming heeft gezien, weg worden genomen. De verwachting is dat frequent sanctioneren eraan bijdraagt dat de naleving toeneemt.

Eind 2020 zijn de intermediaire ondernemingen waarbij de naleving sterk is verbeterd uit de flitspaalcontrole gehaald. Jaarlijks wordt bekeken of een bedrijf extra gecontroleerd moet worden aan de hand van de flitspaal controle.

Automatisering

Als beschreven in de VHS Mest in hoofdstuk 4.2 wordt ingezet op toezicht en slimmer handhaven door optimaal gebruik van datatechnologie. Door slim gebruik te maken van een grote hoeveelheid databronnen en moderne technieken (datascience om voorspellend te kunnen selecteren, real-time verantwoording, sensoren, doorstroommeters, 'near infrared spectroscopy' (NIRs)) nemen de mogelijkheden voor digitaal handhaven toe en kan beter ingespeeld worden op afwijkend gedrag of patronen. Dit leidt tot het vergroten van de pakkans door het versterken van de informatiepositie (signalen, netwerken en dossieropbouw) en zichtbaar optreden in risicogebieden. De tijd tussen het uitschrijven van een boete en het daadwerkelijk ontvangen ervan door de overtreder moet aanzienlijk korter worden (lik-op-stukbeleid). Deze acties moeten leiden tot een betere naleving van de regelgeving. Deze ontwikkeling loopt langs twee initiatieven.

- Het real-time melden en volgen van mesttransporten

Op 22 april jl. is ten behoeve van real-time Verantwoording van Mesttransporten (rVDM) een wijziging van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (Ubm) in het Staatsblad gepubliceerd en wordt zo spoedig mogelijk een wijziging van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (Urm) afgerond en gepubliceerd. Hiermee wordt de totstandkoming van de wet- en regelgeving voor de invoering van rVDM grotendeels afgerond. De ontwikkeling van het ict-systeem voor rVDM is helaas vertraagd. De afgelopen periode is hard gewerkt aan het ontwikkelen van het systeem en aan de voorbereiding van de invoering. Uit de technische voorbereidingen voor invoering van het systeem is naar voren gekomen dat het niet verstandig is om het systeem in één keer voor de gehele mestmarkt in te voeren, omdat het complexer is dan gedacht. Een zorgvuldige invoering is hierbij van groot belang. Hiervoor is een implementatieplan opgesteld. In 2021 wordt begonnen met een stapsgewijze implementatie waarbij wordt aangevangen met (1) een testfase voor het 'schaduwdraaien' naast het bestaande systeem van verantwoording van dierlijke mesttransporten. Dit wil zeggen dat een aantal vervoerders van mest naast de reguliere wijze van melden aan de overheid ook al gaan melden op de nieuwe werkwijze. De volgende fase (2) is de pilotfase, waarmee de werking van het nieuwe systeem in samenwerking met de sector wordt getest. In deze fase wordt een groter aantal vervoerders de mogelijkheid geboden om op basis van de nieuwe werkwijze transporten real-time te melden aan de overheid. Op basis daarvan zal het systeem in de volgende fase (3) breed uitgerold worden naar alle ondernemers, waarna de laatste stap van inwerkingtreding kan plaatsvinden.

- Het ontwikkelen van intensieve data-analyse.

Voor het Competence Center (CC) en de Control Room (CR) zijn er proofs of concepts (POC) opgeleverd en er wordt gewerkt aan de verdere ontwikkeling. De ontwikkeling van deze instrumenten ligt op schema.

Voor intensieve data-analyse wordt het CC ingericht, dat bestaat uit een samenwerking tussen kennisexperts uit de verschillende disciplines, zoals handhaving, beleid, klantcontact, registers en informatie- en data-analyse. De inzet van ICT, databronnen, data-technologie en innovatieve toepassingen moet ondersteunen in het terugdringen van fraude en het verhogen van naleving. Voor rVDM is het dashboard verder in ontwikkeling. Het eerdere inzicht in afwijkend gedrag die de data in het dashboard oplevert, geeft de mogelijkheid om de interventie sneller te laten volgen op een overtreding (lik-op-stukbeleid) en gericht doelgroepen te benaderen. Door gebruik van de data(technologie) kan de toezicht slimmer en efficiënter uitgevoerd worden. Met de nieuwe afdeling Data binnen RVO worden daarnaast nieuwe risicoanalyses verkend om hoog-risico bedrijven op te sporen.

Communicatie en gedrag

Als beschreven in de VHS Mest is er een communicatieplan opgesteld. In dit plan staan activiteiten die er op gericht zijn dat actiever kennis wordt overgedragen en kennis wordt ontsloten, achtergrond van beleid wordt gedeeld en gestuurd wordt op gedragsverandering in de veehouderij en de akker- en tuinbouw. Het doel is om door het ontsluiten en aanbieden van kennis aan te zetten tot gewenst gedrag, namelijk het gebruik van goede landbouwpraktijken. De sociale wetenschap geeft steeds meer inzichten in technieken om gedrag te beïnvloeden. Het doel is om deze inzichten in de praktijk toe te passen.

Er is een communicatieplan gereed voor het gehele mestbeleid waarmee invulling gegeven wordt aan de hierboven genoemde doelen. Daarnaast is er veel aandacht voor de uitleg van de nieuwe vervoersregels (rVDM) en wordt gewerkt aan bewustwording.

Er is er een speciale website geïntroduceerd (www.verantwoordmestvervoer.nl) en er zijn (digitale) dialoogtafels met stakeholders georganiseerd. De website is samen met sectorvertegenwoordigers opgezet. Hiermee dragen we het gezamenlijke belang uit voor het realiseren van een gezonde bodem en goede waterkwaliteit. We hebben er allemaal baat bij dat overtollige mest op een goede en verantwoorde manier vervoerd wordt. Samen zorgen we ervoor dat Nederland een open, transparante en eerlijke mestketen kent. Dat levert voor iedere ondernemer een gelijk speelveld op. Met de sectorvertegenwoordigers zorgen we ook op de juiste momenten voor aandacht in de media.

Plan van aanpak sector en ontwikkeling technologie

De sector heeft in haar plan van aanpak 'Samen werken in een eerlijke keten' (2017) beschreven hoe de sector haar eigen verantwoordelijkheid neemt en vorm geeft. De sector heeft een vrijwillig certificeringsschema (KeurMest) ontwikkeld en heeft in het voorjaar van 2020 een aantal proefaudits uitgevoerd. De sector ziet digitalisering van de mestketen als belangrijk onderdeel van de borging van het certificeringssysteem, en visa versa. Het overheidssysteem rVDM beperkt zich tot het inwinnen van een voorgeschreven set berichten die tijdens een mesttransport gegenereerd worden. Het initiatief van de sector met digitalisering van de mestketen (DMK) gaat meer en andere gegevens verzamelen die bijdragen aan privaat toezicht op - en borging van het certificeringssysteem 'KeurMest'. De netwerkorganisatie van toeleverende en afnemende bedrijven in de agrarische sector heeft zich achter dit initiatief geschaard en zal parallel aan het uitrollen van de digitalisering van de mestketen (DMK) en certificering, voorwaarden stellen aan het afnemen en leveren van producten. Hiermee nemen de sectororganisaties en de dominante ketenpartners een krachtige positie in bij het verbeteren van de eigen verantwoordelijkheid van de sector. Hiermee ontstaat meer ruimte voor bodembeheer en nieuwe manieren om de mest tot waarde te brengen. Hiermee werkt de sector aan een transparante keten, waarin onderbouwd vertrouwen de basis is. Het verkrijgen van real-time informatie draagt bij aan transparantie en een betere koppeling tussen administratieve en fysieke meststromen.

Koplopers in de agrarische sector werken al met innovatieve data-gedreven bedrijfssystemen. Slimme technologieën kunnen nutriënten meten in bodem, mest, voer en water. Door snellere beschikbaarheid van analyseresultaten van water, bodem en mestanalyses krijgt de agrariër meer handelingsopties om mest zorgvuldig aan te wenden. Hierdoor kan de juiste aanwending van mest in een bepaalde situatie en een bepaald gewas worden geoptimaliseerd. De ontwikkeling van de NIRs technologie wordt in samenwerking

tussen overheid en technologiebedrijven ontwikkeld voor de verantwoording van nutriënten en de analyse van drijfmest tijdens het laden en voor vaste mest in het laboratorium. In een consortium van bedrijven, gespecialiseerd in de bouw van transportmiddelen en gerelateerde software, zijn de mogelijkheden verkend om nutriënten in drijfmest tijdens het laden van een transport te bepalen met de NIRs technologie.

Eind 2019 is onderzoekers gevraagd een proof of principle (juiste werking van NIRs techniek in het lab) en een proof of concept (toetsen van de juiste werking in de praktijk) te ontwikkelen. In 2021 worden de resultaten hiervan verwacht en zal naar verwachting gestart worden met een praktijkproef waarbij de NIRs technologie wordt toegepast naast de bestaande systemen. Op dit moment wordt gewerkt om de proof of concept te vervatten in een officiële NEN norm (2021). Indien de resultaten positief zijn, wordt in 2022 een pilot gestart waarbij deelnemers op basis van een ontheffing de hoeveelheid fosfaat en stikstof in de vracht op basis van analyses van de NIRs technologie kunnen indienen bij RVO in plaats op basis van analyses verkregen volgens de huidige voorgeschreven methoden.

Sanctiebeleid

Zoals aangegeven in de rapportage van vorig jaar, 'Nederlands Mestbeleid 2019', heeft de Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM) in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een rapport opgesteld ten aanzien van het differentiëren van boetes. In de Kamerbrief van 18 september 2020 (Kamerstuk 33037, nr. 373) heeft de Minister van LNV aangegeven besloten te hebben op dat moment niet over te gaan tot een verdere differentiatie en daarmee verhoging van de boetes gerelateerd aan bedrijfsgrootte of recidive. Dit omdat er onvoldoende zekerheid is dat het zal leiden tot het verhogen van de afschrikwekkende werking en daarmee het terugdringen van overtredingen.

In het boetebeleid wordt momenteel rekening gehouden met recidive door hierbij minder of geen matiging toe te passen waardoor bij herhaling van een overtreding reeds een hogere boete wordt opgelegd. Bij schending van bijvoorbeeld de gebruiksnormen ziet de overtreding bij grotere bedrijven veelal op een groot aantal kilo's stikstof en fosfaat wat zich via de huidige wettelijke bepalingen vertaalt in een hogere boete voor deze bedrijven. De CDM heeft aangegeven dat het afschrikwekkende effect wordt bepaald door enerzijds de hoogte van de boete en anderzijds de pakkans om een overtreding te doen resulteren in een boete. Met de Versterkte Handhavingsstrategie Mest wordt ingezet op het vergroten van deze pakkans.

Naar aanleiding van de uitspraak van het CBb (ECLI:NLCBB:2018:187) heeft RVO een inventarisatie van het boetebeleid gemaakt en deze samen met de door RVO gehanteerde marges openbaar gemaakt. Het boetebeleid beschrijft het beleid van RVO en maakt de uitgangspunten die RVO toepast inzichtelijk.

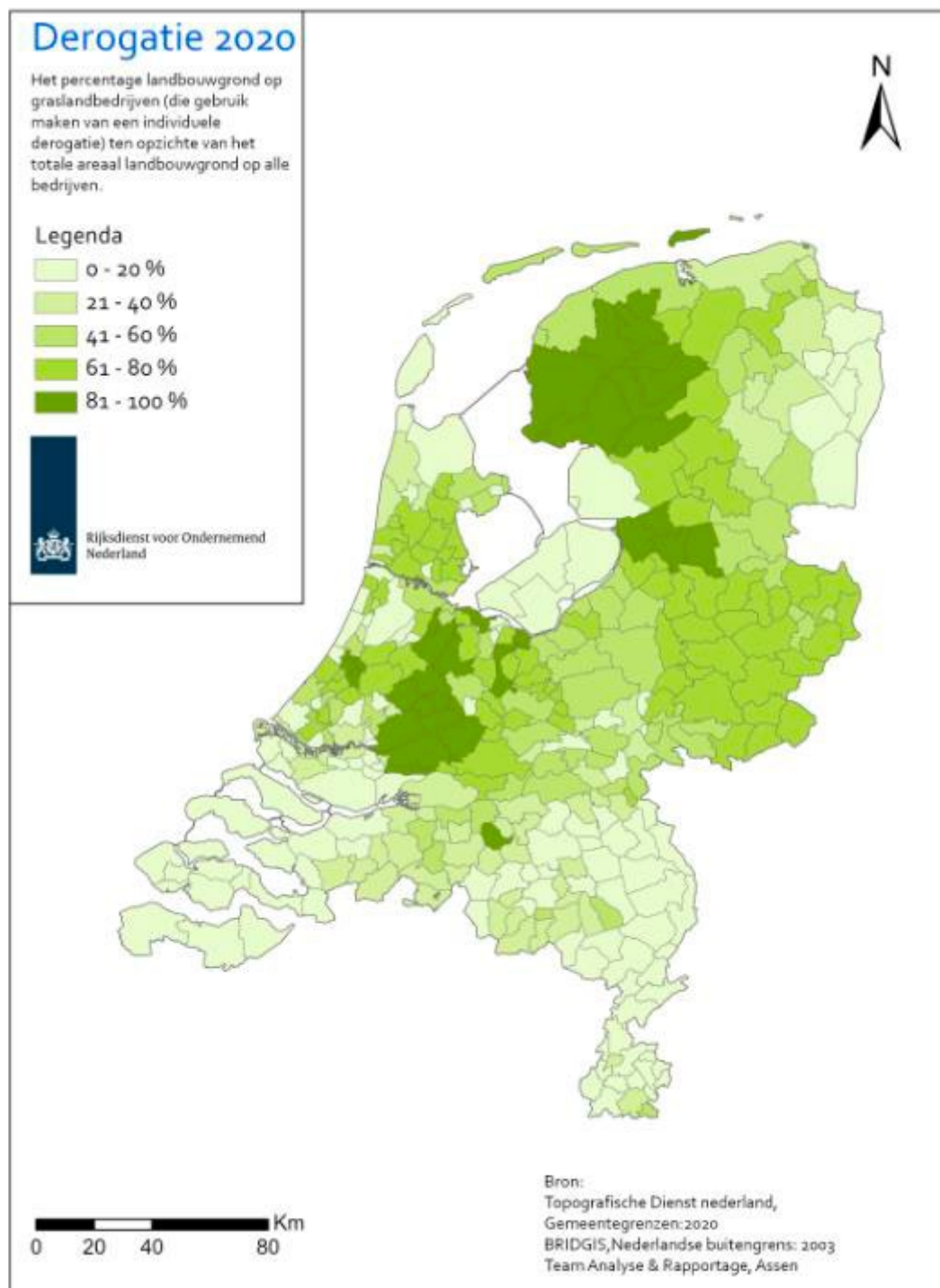
Op basis van deze uitgangspunten komt de boete tot stand. Het document maakt hiermee dus duidelijk wat een ondernemer van RVO kan verwachten. Transparantie van het boetebeleid is belangrijk bij het beoordelen of het duidelijk, rechtvaardig en doeltreffend is. Het boetebeleid van RVO is voortdurend in beweging en wordt bijgesteld naar aanleiding van concrete situaties en voortschrijdend inzicht. Het document wordt daarom periodiek aangepast. Zo is onder andere het beleid ten aanzien van de beoordeling en controle door RVO van de voorraden bij een gebruiksnormencontrole geactualiseerd. Deze actualisaties van de uitvoering van het boetebeleid versterkt de proportionaliteit, doeltreffendheid en afschrikkende werking van het boetebeleid. Met deze aanpassing zijn sancties beter voorzienbaar voor ondernemers.

Daarnaast wordt ook ingezet op de communicatie met agrariërs. Toegespitst op handhaving betekent dit dat de communicatie bijdraagt aan het bevorderen van de naleving van de regels. RVO doet dit door het ondernemers te informeren over achtergronden van het beleid, uitlichten van goede praktijkvoorbeelden en het verspreiden van (wetenschappelijke) kennis. RVO heeft veel contacten met klanten onder andere via telefoon, email en chat en wint daarmee data in ter controle van de Meststoffenwet. Daar waar de dienstverlening kan worden verbeterd wordt dit gedaan. Ook geeft RVO voorlichting om te bevorderen dat er geen onbewuste fouten gemaakt worden en bewuste fouten (zo veel mogelijk) onmogelijk gemaakt worden. Dit bevordert de naleving van de regelgeving. Daarnaast is in 2020 de RVO website over het mestbeleid aangepast.

Capaciteit NVWA

In het kader van de VHS Mest zijn extra financiële middelen beschikbaar gesteld voor de NVWA. In 2019 zijn er 12 mestinspecteurs in dienst gekomen van de NVWA en in 2020 heeft een tweede sollicitatieronde 8 nieuwe inspecteurs opgeleverd, die zijn opgeleid waarna ze onder begeleiding aan de slag zijn gegaan als inspecteurs. De beoogde formatie van 60 fte bij de mestteams is daarmee gerealiseerd, naast een vervoersteam meststoffen met een capaciteit van 15 fte. Waar nodig, huurt de NVWA extra tijdelijke krachten in. Voor het project rVDM worden er 15 nieuwe inspecteurs geworven waar het Ministerie van LNV ook middelen voor heeft vrijgemaakt. De daadwerkelijke startdatum van rVDM is bepalend voor de beschikbaarheid van deze nieuwe inspecteurs. De nieuw op te zetten Control Room zal bestaan uit 9 fte.

Bijlage 1

Derogatie 2020

Het percentage graasdieren
-omgerekend naar kg stikstof- op
graslandbedrijven (die gebruikmaken
van een individuele derogatie) ten
opzichte van het totaal aantal
graslandbedrijven in die gemeente.

Legenda

- 0 - 20 %
- 21 - 40 %
- 41 - 60 %
- 61 - 80 %
- 81 - 100 %

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

0 20 40 80 Km

Bron:
Topografische Dienst Nederland, Gemeentegrenzen; 2020
BRIDGIS, Nederlandse buitengrens; 2003
Team Analyse & Rapportage, Assen

Derogatie 2020

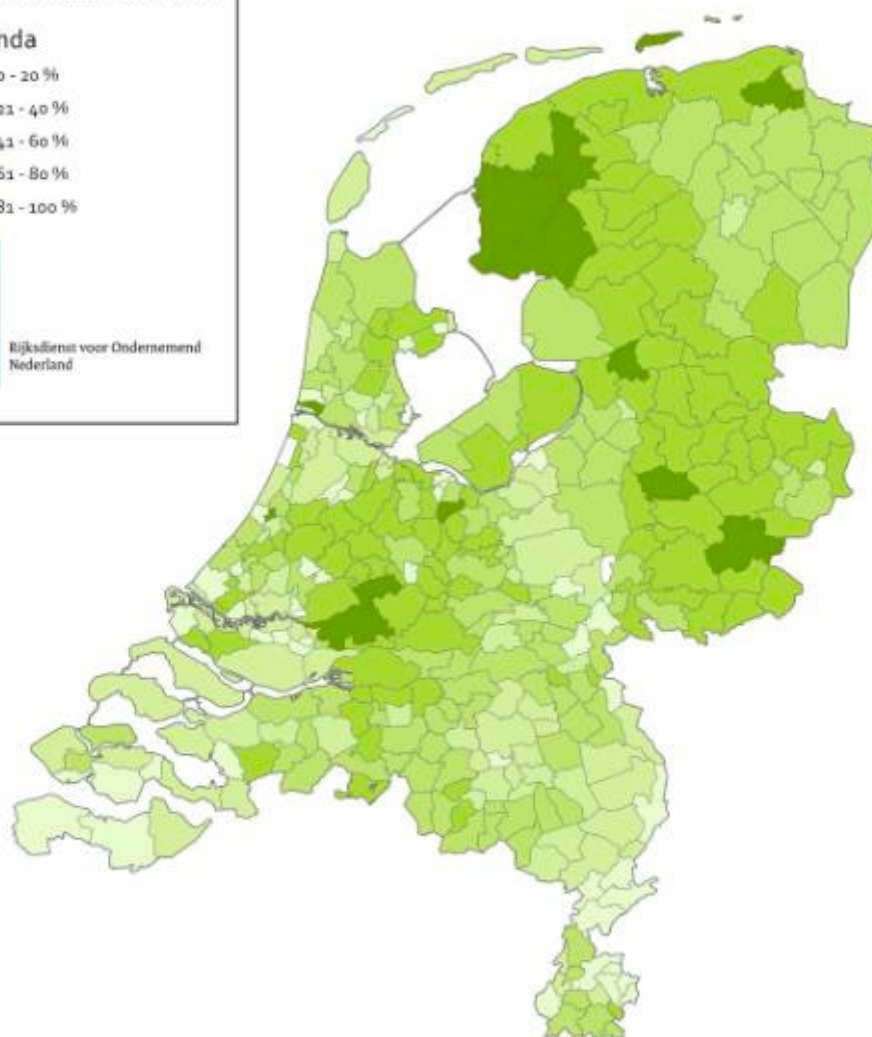
Het percentage graslandbedrijven (dat gebruik maakt van een individuele derogatie) ten opzichte van het totaal aantal graslandbedrijven in die gemeente.

Legenda

- 0 - 20 %
- 21 - 40 %
- 41 - 60 %
- 61 - 80 %
- 81 - 100 %

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

0 20 40 80 Km

Bron:
Topografische Dienst Nederland, Gemeentegrenzen; 2020
BRIDGIS, Nederland buitengrens; 2003
Team Analyse & Rapportage, Assen

Bijlage 2

Controleresultaten administratief

Nederland totaal		2020						
Administratieve controle resultaten	Aantal bedrijven	Totaal feiten	Akkoord	Niet-Akkoord	Waarschuwing	Last onder dwangsom	Boetes	Opgelegd Boete Bedrag
Rundveebedrijf	23.650	814	319	495	153	101	288	€ 2.839.438
Varkensbedrijf	2.418	106	38	68	25	31	24	€ 1.392.011
Pluimveebedrijf	1.414	38	10	28	21	18	3	€ 3.728
Akkerbouwbedrijf	18.718	178	32	146	101	36	19	€ 165.400
Gemengde bedrijven	345	68	32	36	8	5	27	€ 734.297
Overige mest-producerende bedrijven	5.838	126	15	111	75	86	4	€ 9.915
Overige bedrijven	3.592	2.064	203	1.861	849	609	462	€ 792.082
Intermediaire onderneming	1.199	2.041	135	1.906	153	70	1.691	€ 1.550.259
Totaal	57.174	5.435	784	4.651	1.385	956	2.518	€ 7.487.131

De Peel		2020						
Administratieve controle resultaten	Aantal bedrijven	Totaal feiten	Akkoord	Niet-Akkoord	Waarschuwing	Last onder dwangsom	Boetes	Opgelegd Boete Bedrag
Rundveebedrijf	2.663	198	86	112	25	20	76	€ 994.317
Varkensbedrijf	1.177	54	15	39	11	22	11	€ 811.146
Pluimveebedrijf	443	11	0	11	9	6	3	€ 3.728
Akkerbouwbedrijf	3.195	49	11	38	24	4	12	€ 162.800
Gemengde bedrijven	77	12	7	5	1	1	4	€ 82.046
Overige mest-producerende bedrijven	933	30	3	27	20	17	3	€ 6.224
Overige bedrijven	660	328	36	292	113	94	97	€ 195.655
Intermediaire onderneming	388	724	50	674	64	25	593	€ 922.297
Totaal	9.536	1.406	208	1.198	267	189	799	€ 3.178.213

Gelderse Vallei		2020						
Administratieve controle resultaten	Aantal bedrijven	Totaal feiten	Akkoord	Niet-Akkoord	Waarschuwing	Last onder dwangsom	Boetes	Opgelegd Boete Bedrag
Rundveebedrijf	1.474	57	28	29	14	8	11	€ 40.274
Varkensbedrijf	159	12	7	5	3	2	2	€ 14.181
Pluimveebedrijf	216	9	4	5	4	2	0	€ 0
Akkerbouwbedrijf	464	2	0	2	1	1	0	€ 0
Gemengde bedrijven	83	13	9	4	0	0	4	€ 73.823
Overige mest-producerende bedrijven	326	7	3	4	2	4	0	€ 0
Overige bedrijven	136	129	18	111	57	43	14	€ 83.655
Intermediaire onderneming	73	104	5	99	16	5	78	€ 137.188
Totaal	2.931	333	74	259	97	65	109	€ 349.120

Twente		2020						
Administratieve controle resultaten	Aantal bedrijven	Totaal feiten	Akkoord	Niet-Akkoord	Waarschuwing	Last onder dwangsom	Boetes	Opgelegd Boete Bedrag
Rundveebedrijf	2.090	60	20	40	16	12	16	€ 216.390
Varkensbedrijf	201	13	9	4	3	2	0	€ 0
Pluimveebedrijf	85	1	0	1	1	0	0	€ 0
Akkerbouwbedrijf	812	23	7	16	12	7	0	€ 0
Gemengde bedrijven	42	7	2	5	3	2	2	€ 6.954
Overige mest-producerende bedrijven	323	7	0	7	5	4	0	€ 0
Overige bedrijven	148	117	20	97	42	51	8	€ 135.535
Intermediaire onderneming	79	289	15	274	6	6	262	€ 22.890
Totaal	3.780	517	73	444	88	84	288	€ 381.769

Overig Nederland		2019						
Administratieve controle resultaten	Aantal bedrijven	Totaal feiten	Akkoord	Niet-Akkoord	Waarschuwing	Last onder dwangsom	Boetes	Opgelegd Boete Bedrag
Rundveebedrijf	17.423	499	185	314	98	61	185	€ 1.588.457
Varkensbedrijf	881	27	7	20	8	5	11	€ 566.684
Pluimveebedrijf	670	17	6	11	7	10	0	€ 0
Akkerbouwbedrijf	14.247	104	14	90	64	24	7	€ 2.600
Gemengde bedrijven	143	36	14	22	4	2	17	€ 571.474
Overige mest-producerende bedrijven	4.256	82	9	73	48	61	1	€ 3.692
Overige bedrijven	2.648	1.490	129	1.361	637	421	343	€ 377.237
Intermediaire onderneming	659	924	65	859	67	34	758	€ 467.885
Totaal	40.927	3.179	429	2.750	933	618	1.322	€ 3.578.029

Fysieke controleresultaten

2020	Type bedrijf	Totaal aantal bedrijven	Aantal controles	Aantal controles niet-akkoord	Aantal unieke bedrijven gecontroleerd	Aantal unieke bedrijven niet-akkoord	toezicht intensiteit	handhaving percentage
Nederland	Totaal	57.174	3163	412	2252	380	4%	17%
	Rundvee	23.650	1022	200	993	190	4%	19%
	Varkens	2.418	156	45	142	44	6%	31%
	Pluimvee	1.414	14	5	14	5	1%	36%
	Akkerbouw	18.718	164	24	134	22	1%	16%
	Gemengde bedrijven	345	35	7	35	7	10%	20%
	Overige mest-producerende bedrijven	5.838	62	15	58	14	1%	24%
	Intermediair	1.199	1147	88	437	71	36%	16%
	Overige bedrijven	3.592	563	28	439	27	12%	6%
De Peel	Subtotaal	9.536	778	101	544	91	6%	17%
	Rundvee	2.663	118	18	114	17	4%	15%
	Varkens	1.177	96	29	85	29	7%	34%
	Pluimvee	443	5	2	5	2	1%	40%
	Akkerbouw	3.195	29	4	23	3	1%	13%
	Gemengde bedrijven	77	9	2	9	2	12%	22%
	Overige mest-producerende bedrijven	933	24	4	20	3	2%	15%
	Intermediair	388	289	33	113	26	29%	23%
	Overige bedrijven	660	208	9	175	9	27%	5%
Twente	Subtotaal	3.701	223	40	202	39	5%	19%
	Rundvee	2.090	132	30	130	30	6%	23%
	Varkens	201	6	3	6	3	3%	50%
	Pluimvee	85	0	0	0	0	0%	0%
	Akkerbouw	812	12	1	10	1	1%	10%
	Gemengde bedrijven	42	8	2	8	2	19%	25%
	Overige mest-producerende bedrijven	323	2		2	0	1%	0%
	Intermediair	148	47	3	35	2	24%	6%
	Overige bedrijven	79	16	1	11	1	14%	9%

2020	Type bedrijf	Totaal aantal bedrijven	Aantal controles	Aantal controles niet-akkoord	Aantal unieke bedrijven gecontroleerd	Aantal unieke bedrijven niet-akkoord	toezicht intensiteit	handhaving percentage
Gelderse Vallei	Subtotaal	2.931	170	18	151	18	5%	12%
	Rundvee	1.474	51	6	51	6	3%	12%
	Varkens	159	9	3	9	3	6%	33%
	Pluimvee	216	3	2	3	2	1%	67%
	Akkerbouw	464	3	1	3	1	1%	33%
	Gemengde bedrijven	83	8	1	8	1	10%	13%
	Overige mest-producerende bedrijven	326	1	0	1	0	0%	0%
	Intermediair	73	65	3	52	3	71%	6%
	Overige bedrijven	136	30	2	24	2	18%	8%
Overig	Subtotaal	40.927	1992	253	1355	232	3%	17%
	Rundvee	17.423	721	146	698	137	4%	20%
	Varkens	881	45	10	42	9	5%	21%
	Pluimvee	670	6	1	6	1	1%	17%
	Akkerbouw	14.247	120	18	98	17	1%	17%
	Gemengde bedrijven	143	10	2	10	2	7%	20%
	Overige mest-producerende bedrijven	4.256	35	11	35	11	1%	31%
	Intermediair	659	746	49	237	40	36%	17%
	Overige bedrijven	2.648	309	16	229	15	9%	7%

Deze brochure is een uitgave van:

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag

Juni 2021 | Publicatie-nr. 0621-047